T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ PLANLAMASI
VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROJE ÇALIŞMASI

OKUL-ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN OKUL YÖNETİMİNE ETKİLERİ

GÖZDE SÜRÜCÜ

PROJE DANIŞMANI

YRD. DOÇ. DR. BİROL YİĞİT

EDİRNE 2011

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ PLANLAMASI VE
EKONOMİSİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROJESİ

Gözde SÜRÜCÜ tarafından hazırlanan **Okul-Çevre İlişkilerinin Okul Yönetimine Etkileri** Konulu **YÜKSEK LİSANS PROJESİNİN** Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 14.-17. maddeleri uyarınca **03/03/2011** Perşembe günü saat **16.00** yapılmış olup, projenin * ..... Başarılı ..... **OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Yrd.Doç.Dr. Nilgün TOSUN	Başarılı	
Yrd. Doç.Dr. Tuncer BOLBOL	Başarılı	
Yrd. Doç. Dr. Birol YİĞİT (Danışman)	Başarılı	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Başarılı/Başarısız" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

TEŞEKKÜR

"Okul-Çevre İlişkilerinin Okul Yönetimine Etkileri" konulu proje çalışmamda; bilgi ve deneyimlerini paylaşarak beni sürekli destekleyen Sayın danışmanım Yrd. Doç. Dr. Birol YİĞİT'e ve araştırmamın tamamlanmasına katkıda bulunan tüm okul yöneticilerine teşekkür ederim.

Gözde SÜRÜCÜ

OKUL-ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN OKUL YÖNETİMİNE ETKİLERİ

Hazırlayan: Gözde SÜRÜCÜ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında okul-çevre ilişkilerinin okul yönetimine etkilerini, teorik ve uygulamalı olarak geniş bir çerçevede incelemek ve bu kapsamda yapılması gerekenler konusunda öneriler geliştirmektir.

Araştırma olgubilim modelindedir. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen "Okul-Çevre İlişkilerinin Okul Yönetimine Etkileri" görüşme formları kullanılmıştır. Araştırma verileri 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan yöneticilerden 62 kişiyle görüşülerek elde edilmiştir. Verilerin yüzde ve frekans dağılım tabloları hazırlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda aşağıda yazılı olan bulgular saptanmıştır:

Bulgulardan ilki, yöneticilerin çoğunun veliler tarafından etki altına alındığı ve okul aile birliği temsilcisinin yöneticilerin yarısının alacakları kararları etkilediğidir. Diğer taraftan, velilerin büyük çoğunluğunun kısmen de olsa okula karşı duyarlı davrandığı ve ilköğretim okullarında ticari kuruluşların ağırlıklı olarak sınıfların tadilatını üstlendiği görülmüştür. Ortaöğretim okullarında ise ticari kuruluşların okula olan katkıları çeşitlilik göstermektedir. İl ve ilçe parti başkanlarının öğrencileri okutacak öğretmenlerin seçimi konusunda yöneticilere müdahale etmedikleri ve bürokratik yazışmaların yöneticilerin çok az bir kısmının iş verimini etkilemediği görülmüştür. Son olarak, yöneticilerin yarısının müdür ve müdür yardımcılarını kendilerinin seçmek istediği saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul-Çevre İlişkileri, Okul Yönetimi, Baskı Grupları

THE EFFECTS OF THE SCHOOL-ENVIRONMENT RELATIONS TO SCHOOL MANAGEMENT

Prepared by: Gözde SÜRÜCÜ

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyse theoretically and practically with a large frame that the effects of school-enviroment relations to school management at elemantary and high schools and in this context to develop suggestions about dues.

Research is in fact science form. Data collection tool is developed by researcher as "The Effects of School-Enviroment Relations to School Management" interview forms are used. Datas of inquiry were carried by interviewing with 62 managers who are work in 2010-2011 training-education year at Kırklareli Lüleburgaz elemantary and high schools. Percentage and frequency distribution tables of datas were prepared.

By reason of this research the inventions as below were determined:

Firstly, most of managers are taken under influnce by guardians and the delegate of parent-teacher association is effected half of managers' decisions. On the other hand, most of guardians are partially acting sensitive for school and as it seen that in elemantary schools commercial enterprises are predominantly undertake the modification of classrooms. At high school however, the contributions to school by commercial enterprises are in diversity. The chiefs of province and borough political parties don't intermeddle the school managers about choosing teachers who are teaching the students and bureaucratic correspondences aren't effected the job effiencies of exiguous managers. Finally as determined that half of managers want to choose director and deputy manager by themselves.

Key Words: School-Environment Relations, School Management, Oppression Groups

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ…….

ÖZET…… iv

İÇİNDEKİLER……. vi

TABLOLAR……. viii

BÖLÜM I
GİRİŞ

1.1.Problem…….. 2

1.2.Amaç…….. 4

1.3.Önem……. 4

1.4.Sayıltılar……. 5

1.5.Sınırlılıklar……. 5

1.6.Tanımlar……. 5

1.7.İlgili Araştırmalar…….. 6

BÖLÜM II
İLGİLİ ALANYAZIN

2.1.Okul Yönetim Nedir?..... 10

2.2. Okul Yöneticisi ve Görevleri ……...……... 11

2.3. Okul Yönetiminde Rol Oynayan Öğeler …….....……... 12

2.3.1. Yöneticiler 12

2.3.2. Öğretmenler 13

2.3.3. Eğitimci Olmayan Personel 13

2.3.4. Öğrenci 13

2.3.5. Ana-Baba 14

2.3.6. Baskı Grupları 14

2.3.6.1. Velilerin Baskıları 15

2.3.6.2. Ticari Kuruluşların Baskıları 15

2.3.6.3. Siyasi Otorite Gruplarının Baskıları 16

2.3.6.4. Bürokratik Baskılar 16

2.3.7. İş Piyasası 17
2.4. Okul-Çevre İlişkileri 17
2.5. Okul-Çevre İşbirliğinin Önemi 19

BÖLÜM III
YÖNTEM
3.1.Araştırma Modeli…… 20
3.2.Evren ve Örneklem……. 20
3.3. Araştırma Örnekleminin Özellikleri…….. 20
3.4.Veri Toplama Aracı…… 22
3.5.Verilerin Çözümü ve Yorumlanması…….. 24

BÖLÜM IV
BULGULAR VE YORUM
4.1. Velilerin Okul Yönetimine Etkileri ile İlgili Bulgular ....……. 25
4.2. Ticari Kuruluşların Okul Yönetimine Etkileri ile İlgili Bulgular…..... 36
4.3. Siyasi Otoritenin Okul Yönetimine Etkileri ile İlgili Bulgular ..…….. 40
4.4. Bürokratik Unsurların Okul Yönetimine Etkileri ile İlgili Bulgular..... 46

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER
5.1.Sonuçlar…….. 53
5.2.Öneriler……... 56

KAYNAKÇA…… 59
EKLER…….. 61
Ek:1 Araştırma Görüşme Formu ……..... 62

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Okullar ve Yönetici Sayıları.... 21

Tablo 2. Velilerin Sınıflar Oluşturulurken Çocuklarını Okutacak Öğretmen Seçimi Konusunda İlkokul Yöneticilerine Müdahale Edip Etmedikleri 26

Tablo 3. Velilerin Sınıflar Oluşturulurken Çocuklarını Okutacak Öğretmen Seçimi Konusunda Lise Yöneticilerine Müdahale Edip Etmedikleri .....…….. 26

Tablo 4. İlkokullarda Öğretmen Seçiminde Velilerin Araya Birilerini Koymaya Çalışıp Çalışmamaları .....……. 27

Tablo 5. Liselerde Öğretmen Seçiminde Velilerin Araya Birilerini Koymaya Çalışıp Çalışmamaları ……... 28

Tablo 6. Kayıt Esnasında Velilerin Müdahale Etmemeleri İçin İlkokul Yöneticilerinin Aldıkları Önlemler .....……. 29

Tablo 7. Kayıt Esnasında Velilerin Müdahale Etmemeleri İçin Lise Yöneticilerinin Aldıkları Önlemler .....……. 29

Tablo 8. Okul Aile Birliği Temsilcisinin İlkokul Yöneticisinin Alacağı Kararları Etkileyip Etkilemediği .....…… 30

Tablo 9. Okul Aile Birliği Temsilcisinin Lise Yöneticisinin Alacağı Kararları Etkileyip Etkilemediği .....…. 30

Tablo 10. Velilerin İlkokul Yöneticilerinin Alacakları Kararları Etkileyip Etkilemedikleri 31

Tablo 11. Velilerin Lise Yöneticilerinin Alacakları Kararları Etkileyip Etkilemedikleri..... 32
Davranışları……

Tablo 12. Velilerin İlkokullara Karşı Duyarlı Davranıp Davranmadıkları 32

Tablo 13. Velilerin Liselere Karşı Duyarlı Davranıp Davranmadıkları ...…… 33

Tablo 14. İlkokullarda, Velilerin Alınan Kararlara Katılımının Yararlı Olup Olmadığı …….....…..... 33

Tablo 15. Liselerde, Velilerin Alınan Kararlara Katılımının Yararlı Olup Olmadığı .....…… 34

Tablo 16. İlkokul Yöneticilerinin Okul ile Velilerin İşbirliğinin Önemine İnanıp İnanmadıkları .....……..... 35

Tablo 17. Lise Yöneticilerinin Okul ile Velilerin İşbirliğinin Önemine İnanıp İnanmadıkları 35

Tablo 18. Çevredeki Ticari Kuruluşların İlkokulları Etkileyip Etkilemediği ... 36

Tablo 19. Çevredeki Ticari Kuruluşların Liseleri Etkileyip Etkilemediği ….... 36

Tablo 20. İlkokul Yöneticilerinin Ticari Kuruluşların Okula Etkisini Faydalı Bulup Bulmadıkları .....…….. 37

Tablo 21. Lise Yöneticilerinin Ticari Kuruluşların Okula Etkisini Faydalı Bulup Bulmadıkları 37

Tablo 22. Ticari Kuruluşların İlkokullara Olan Katkıları …….... 38

Tablo 23. Ticari Kuruluşların Liselere Olan Katkıları .....…….. 38

Tablo 24. İlkokul Yöneticilerinin Kantin İşletmesini Üstlenecek Kişiyi Belirlerken Sorun Yaşayıp Yaşamadıkları .....…… 39

Tablo 25. Lise Yöneticilerinin Kantin İşletmesini Üstlenecek Kişiyi Belirlerken Sorun Yaşayıp Yaşamadıkları .....…….. 39

Tablo 26. İl-İlçe Parti Başkanlarının Öğrencileri Okutacak Öğretmen Seçimlerinde İlkokul Yöneticilerine Müdahalelerinin Olup Olmadığı 40

Tablo 27. İl-İlçe Parti Başkanlarının Öğrencileri Okutacak Öğretmen Seçimlerinde Lise Yöneticilerine Müdahalelerinin Olup Olmadığı 41

Tablo 28. Parti Başkanlarının İlkokullarda Öğretmenlere Verilecek Görevlere Müdahalelerinin Olup Olmadığı 41

Tablo 29. Parti Başkanlarının Liselerde Öğretmenlere Verilecek Görevlere Müdahalelerinin Olup Olmadığı 42

Tablo 30. Siyasi Partilerin İlkokullarda Okuldaki Eğitim Öğretimi Geliştirmek Adına Katkılarının Olup Olmadığı 43

Tablo 31. Siyasi Partilerin Liselerde Okuldaki Eğitim Öğretimi Geliştirmek Adına Katkılarının Olup Olmadığı 43

Tablo 32. Parti Başkanları ile İlkokul Yöneticilerinin Görüşmelerinde Yöneticilere Samimi ve Kibar Davranıp Davranmadıkları 44

Tablo 33. Parti Başkanları ile Lise Yöneticilerinin Görüşmelerinde Yöneticilere Samimi ve Kibar Davranıp Davranmadıkları 44

Tablo 34. Siyasi Parti Temsilcilerinin Okulla İlgili Herhangi Bir Sorunla Karşılaşan İlkokul Yöneticilerine Çözüm İçin Katkılarının Olup Olmadığı 45

Tablo 35. Siyasi Parti Temsilcilerinin Okulla İlgili Herhangi Bir Sorunla Karşılaşan Lise Yöneticilerine Çözüm İçin Katkılarının Olup Olmadığı 45

Tablo 36. İlkokulda Gelecek İçin Planlanan Etkinlik ve Faaliyetlerin Üst Yöneticiler Tarafından Kolaylıkla Kabul Görüp Görmediği 46

Tablo 37. Lisede Gelecek İçin Planlanan Etkinlik ve Faaliyetlerin Üst Yöneticiler Tarafından Kolaylıkla Kabul Görüp Görmediği 47

Tablo 38. Rutin Olarak Yapılan Toplantıların İlkokul Yöneticilerinin Okuldaki İşlerini Aksatıp Aksatmadığı 47

Tablo 39. Rutin Olarak Yapılan Toplantıların Lise Yöneticilerinin Okuldaki İşlerini Aksatıp Aksatmadığı 48

Tablo 40. Bürokratik Yazışmaların (Gereksiz Yazışmalar) İlkokul Yöneticilerinin İş Verimini Etkileyip Etkilemediği 49

Tablo 41. Bürokratik Yazışmaların (Gereksiz Yazışmalar) Lise Yöneticilerinin İş Verimini Etkileyip Etkilemediği 49

Tablo 42. Müdür Yardımcılarının Atama Yoluyla Gelmelerinin İlkokul Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği 50

Tablo 43. Müdür Yardımcılarının Atama Yoluyla Gelmelerinin Lise Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği 50

Tablo 44. Müdürün Atama Yoluyla Gelmesinin İlkokul Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği 51

Tablo 45. Müdürün Atama Yoluyla Gelmesinin Lise Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği 51

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bir sistemin, genel olarak benimsenen öğeleri, girdiler, girdilerin işlenmesi, çıktılar, çıktılardan alınan dönüt ve sistemin içinde yaşadığı çevredir (Başaran, 2000). Planlı biçimde koordine edilmiş güçler ve eylemler topluluğunun meydana getirdiği örgütün bir parçası da okullardır (Bursalıoğlu, 2008). Bu tanımlardan yola çıkarak, bir sistem olan eğitim örgütlerinin parçası olan okullar, içinde yaşadıkları çevreden bağımsız olarak düşünülemezler. Katz ve Kahn'a (1977) göre; çevresiyle az etkileşen ya da ilişkisini en aza indiren sistemlerin de çok az olduğu unutulmamalıdır.

Okul, birey boyutunun kurum boyutundan daha duyarlı, informal yanının formal yanından daha ağır, etki alanının yetki alanından daha geniş olması nedeniyle açık sosyal bir sistem özelliği gösterir. Okul çevredeki bütün formal ve informal örgütlerin ya yön verdiği ya da etkilediği bir kurumdur (Bursalıoğlu, 2008). Nitekim Katz ve Kahn'ın (1977) geliştirdiği Açık Sistem Kuramı'na göre de, örgütlerin yaşayabilmeleri için çevreleriyle dengeli bir uyarlama yapmaları gerekmektedir.

Okulun etkileşim içinde olduğu, girdilerini aldığı ve çıktılarını sunduğu, etkilediği ve etkilendiği varlık, olay, olgu oluşumlarının tümü okulun çevresini oluşturmaktadır (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Okulun çevresinde bulunan ve okul yönetimini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemeye çalışan birtakım baskı gurupları bulunmaktadır. Bu baskı gruplarını oluşturan değişkenlerin başlıcaları; veliler, ticari kuruluşlar, yerel yöneticiler, siyasi otorite ve bürokratik unsurlar şeklinde sıralanabilir.

Okulların gelişmesini ve çağdaş uygarlık düzeyinde eğitim-öğretim sunabilmesini sağlayacak önemli etkenlerden biri de okulların iyi yönetilmesidir. Bu süreçte yöneticilerin; velilerin, ticari kuruluşların, yerel yöneticilerin, siyasi otoritenin ve bürokratik unsurların yardım ve desteğine ihtiyacı vardır. Yiğit ve

Bayrakdar'ın (2006) da belirttiği gibi dinamik bir örgüt olan okul, çevresindeki değişkenleri işe katarak büyüyebilir.

Çevrenin, örgütün biçimsel yapısını ve işleyişini önemli ölçüde etkilediği bilinmektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Bir okul müdürü de okulun yönetim sürecinde alacağı birtakım kararlarda çevreden etkilenmektedir. Yiğit ve Bayrakdar'ın (2006) da belirttiği gibi okulun çevresi ile olan ilişkilerini etkileyen birçok değişken vardır. Öncelikle okulun velileri okulun doğal çevresidir. Okulun bulunduğu yerleşim birimindeki resmi ve yerel yönetimlerle, sivil toplum kurum ve kuruluşları da düşünülecek olursa okulun çok büyük bir çevresinin olduğu ortaya çıkacaktır.

Çevrenin okul yönetimini etkileme biçimleri ve nedenleri çeşitlilik göstermektedir. Bununla birlikte, hepsinin temelinde çevre unsurlarının kendi çıkarlarını korumaya çalışmaları yatmaktadır. Bütün bunların bilincinde olması gereken yönetici, çevre unsurlarının olumlu etkilerini de engellemeyecek şekilde olumsuz etkileri en aza indirmeye çalışmalıdır.

1.1.Problem

Öğrencilerin istendik davranışlar kazanabilmelerinde büyük payı olan iki kurum vardır. Bunlardan biri okullar, diğeri ise ailelerdir. Yeni nesiller, ulusal ve evrensel kültür değerlerini okullarda benimseyerek günlük yaşamlarına bunları aktarırlar. Okullarda öncelikle; zeki, ahlaklı ve saygılı olmayı öğrenirler. Ancak okullar bütün bu erdemleri öğrencilerinin bünyelerinde barındırmaları için ellerinden geleni yapsalar da çevre tarafından desteklenmedikleri sürece başarılı olmaları düşük bir ihtimaldir. Okul ve çevreyi ortak bir amaçta birleştiren tek varlık öğrencidir.

Okulların bulundukları çevreden bağımsız düşünülmesi, imkansız olan bir gerçektir. Okul yöneticileri, eğitim-öğretim sürecinin içinde öğrencilerin aileleri başta olmak üzere okulu etkileyen çevre birimleri ile etkileşim içindedirler. Öğrencilerin başarı düzeylerinin daha üst seviyelere taşınabilmesi gibi konularda

işbirliği yapılabildiği gibi, öğrencilerle ilgili sorunların çözülmesinde de velilerle yönetim işbirliği yapabilmektedir.

Okul yöneticilerinin çevre ile etkileşimi velilerle sınırlı değildir. Okulların küçük ve büyük çaptaki giderlerinin karşılanması için birlikte hareket ettikleri ticari kuruluşlarla da etkileşimleri söz konusudur. Ayrıca ast üst ilişkisi içerisinde hiyerarşik düzende birlikte çalıştıkları milli eğitim örgütü elemanları da okul yöneticileri ile diyalog halindedir.

Okulların bulundukları çevreden hiçbir zaman soyutlanamayacakları bir gerçek olarak kabul edilmelidir. Çevre ile hareket etmenin doğuracağı başarının büyüklüğüne inanan okul yöneticileri, tabiri caiz ise bir cambaz gibi ip üzerinde yürüme sanatını ustalıkla yerine getirmek durumundadır. Bu hassas dengeyi iyi ayarlayarak süreçte sendelemeden ilerlemeleri gerekmektedir. Özellikle, okul yöneticilerinin işbirliği içerisinde oldukları kurumlar, zamanında verdikleri desteğe karşılık olarak okul yöneticilerinden kendilerine yardım etmelerini isteyebilirler. Okul yönetimine doğrudan müdahale olacak bu istekleri karşı tarafı tamamen yoksaymayacak bir yumuşaklıkla geri çevirmek yöneticilerin ustalığına kalmaktadır. Görülmektedir ki okul yöneticiliği; iyi bir eğitimci ve iyi bir lider olmanın yanında iyi bir politikacı olmayı da gerektirmektedir.

Okul yönetimine müdahale eden bu kurumlar, baskı grupları olarak isimlendirilmektedir. Baskı grupları, okul yöneticilerine giderek daha fazla sorun olmaktadır. Okul yöneticilerinin alacakları kararlarda çevreden gelebilecek baskıların bilincinde olmaları ve bu baskılarla mücadele edebilmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde, yönetici koltuklarını baskı gruplarına teslim etmeleri ve kendi okullarına yabancılaşmaları kaçınılmazdır.

1.2. Amaç

Araştırmanın amacı okul-çevre ilişkilerinin okul yönetimine etkilerini teorik ve uygulamalı olarak geniş bir çerçevede incelemek, bu sorunun giderilebilmesi için yapılması gerekenler konusunda öneriler geliştirmektir. Bu temel amaç kapsamında araştırmanın alt amaçları aşağıda sıralanmaktadır:

1- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin velilerin okul yönetimine etkilerine ilişkin görüşleri nasıldır?

2- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin ticari kuruluşların okul yönetimine etkilerine ilişkin görüşleri nasıldır?

3- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin siyasi otoritenin okul yönetimine etkilerine ilişkin görüşleri nasıldır?

4- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin bürokratik unsurların okul yönetimine etkilerine ilişkin görüşleri nasıldır?

1.3. Önem

Bu araştırma ve dolayısıyla araştırmanın sonuçlarının; velilerin okul yönetimine ne gibi baskılarının olduğunun belirlenmesine ve bu baskıların yönetim sürecine etkilerinin en aza indirilmesine, ticari kuruluşların okul yönetimine ne gibi baskılarının olduğunun belirlenmesine ve bu baskıların yönetim sürecine etkilerinin en aza indirilmesine, siyasi otoritenin okul yönetimine ne gibi baskılarının olduğunun belirlenmesine ve bu baskıların yönetim sürecine etkilerinin en aza indirilmesine, bürokratik unsurların okul yönetimine ne gibi baskılarının olduğunun belirlenmesine ve bu baskıların yönetim sürecine etkilerinin en aza indirilmesine katkı sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Sayıltılar

1- Araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formuna katılanların verdikleri cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

2- Okul yöneticileri çevre unsurlarının yönetime etkilerini objektif bir biçimde algılamaktadırlar.

3- Okul yönetimine etkisi olan çevre değişkenleri; veliler, ticari kuruluşlar, siyasi otorite ve bürokratik unsurlardır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2010-2011 öğretim yılında Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan ve görüşlerine başvurulan 143 yönetici ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okulun çevresi: Okulun etkileşim içinde olduğu, girdilerini aldığı ve çıktılarını sunduğu, etkilediği ve etkilendiği varlık, olay, olgu oluşumlarının tümü (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

Baskı grubu: Yöneticileri ya da liderleri aracılığıyla, hükümeti ya da başka toplumsal grupları etkileyerek üyelerin ortak çıkarlarını geliştirmeyi ve korumayı amaçlayan örgütsel grup (Demirtaş ve Güneş, 2002).

Okul kültürü: Okul ortamında, yönetici ve öğretmenin ortak hareket etmesini sağlayan temel faktördür. Okul kültürünün temel öğeleri, değerler ve normlardır (Çelik, 2007).

1.7. İlgili Araştırmalar

Dönmez ve Yıldırım (2008) tarafından yapılan "Okul Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma" isimli çalışma, okul-aile işbirliğine ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada, Eskişehir İstiklal İlköğretim Okulu'nda her sınıf düzeyinde bir sınıf öğretmeni, okulun rehber öğretmeni ve her sınıfın sınıf veli temsilcisi olmak üzere toplam 17 kişiyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır.

Öğretmenlerle yapılan görüşmede, öğretmenlere okul-aile işbirliğinin sağlayacağı yararlar sorulduğunda kendilerinden alınan cevaplar şöyledir; okul-aile işbirliği okulun finansman bakımından rahatlamasını, başarısının artmasını ve yükünün hafiflemesini sağlar. Çünkü veliler okulun işleyişi konusunda bilgi ve söz sahibi olurlarsa okula daha çok yardımcı olurlar. Okula karşı olan önyargıları ortadan kalkmış olur. Eğer veliler okula inanırlarsa maddi ve manevi bakımdan okula destek olurlar. Bazen üst yönetimin (Milli Eğitim Müdürlüğünün) çözemeyeceği sorunlar velilerin desteğiyle aşılabilir.

Aydoğan (2006) tarafından yapılan "İlköğretim Okullarında Okul Çevre İlişkilerinin Düzeyi" isimli çalışmada, araştırmacının belirttiği düşünceler şöyledir: Sosyal ve ekonomik olduğu kadar politik bir girişim olan eğitimi, özellikle düzenli yarar gurupları etkilemek ister. En önemli baskı grupları ya hükümet dairelerindeki kanun yapıcı ve uygulayıcı personel arasından ya da görünürde liderleri bulunan ufak ve güçlü gruplardan meydana gelir. Çevre, ilgi ve yararlarının bir araya getirdiği çeşitli gruplara bağlı bireyler topluluğu olduğuna göre, çevrede çeşitli grupların bulunması doğaldır. Bu gruplar dengede olduğu sürece, okul yöneticisini yıpratıcı bir durum meydana getirmeyecektir. Fakat bunların biri veya birkaçı çevrede bir güç yapısı kurarsa, okul yöneticisi bu yapıyı iyi tanımak ve gözlemek zorundadır. Dernek, federasyon, sendika gibi meslek kuruluşları, okul ve eğitim yöneticileri üzerinde etkileri bakımından baskı grupları arasındadır. Eğitim yöneticileri ve öğretmenler bu baskı gruplarını kendi yararlarına çevirmek durumundadırlar. Gerek

okul yapımında gerek onarımında gerekse eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde bu baskı ve gönüllü grupların desteği sağlanabilir.

Kolay (2004) tarafından yapılan "Okul Aile Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi" isimli çalışmada, okul ile çevre arasında iletişim kurmanın çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bunun sağlanmasında okul yöneticilerine büyük pay düşmektedir. Okul yöneticisi, okul ile çevre ilişkilerinin amaçlarını belirleyip, ulaşım yollarını ve alternatiflerini saptayarak planlamalıdır. Bunun için; okulun içinde bulunduğu toplumca ilgili kurum ve kuruluşların temsilcileri okul ile iş birliği yapmaya ve yardımcı olmaya çağrılır ve isteklendirilir. Okulda yapılan eğitimi etkileyen çevredeki grup ve liderlerin görüş ve eylemleri okul amaçları yönünde kanalize edilir. Çevrede toplum yaşamına ve iş hayatına yenilikler getirerek çağdaş düzeye ulaşmasına katkıda bulunulur, yol gösterilir. Çevre sorunlarında okul ile iş birliği içinde çözülebilecek olanları saptanır, uygulama projeleri geliştirilir. İlgili kuruluşlarla yapılacak çalışmalara eğitim yoluyla katkıda bulunulur.

Özmen ve Harktı (2005) tarafından yapılan "Denizli İlindeki İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri" isimli çalışmada, okulların çevre ile ne derecede bütünleşebildiklerini ortaya koymak ve alanyazındaki bilgiler ve bu araştırmadan elde edilen bulgular eşliğinde, etkili eğitimin gerçekleştirilebilmesine yönelik öneriler geliştirmek amaçlanmaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesinde, okul müdürlerinin, okul içi ve okul dışındaki kişileri okul amaçları doğrultusunda işbirliği içinde çalışmalarını sağlayabilmesi, liderlik bilgi ve becerisini gerektirir. Bu nedenle okul müdürlerinin liderlik bilgi ve becerisi kazanacakları hizmet içi eğitime önem verilmelidir. Bunun için; günün koşullarii politikaları ve eğilimleri çerçevesinde okul müdürlerinin bilgi ve beceri düzeyleri periyodik hizmet içi eğitimlerle sürekli geliştirilmelidir. Okul müdürlerinin yansıtıcı değerlendirme etkinlikleriyle birbirlerinin uygulama ve yaklaşımlarını paylaştıkları toplantılar, seminerler düzenlenmelidir. Okul müdürlerinin internet ortamını etkin kullanabildikleri, çeşitli görüş ve bilgileri

paylaşabildikleri internet sitelerinin oluşturulması teşvik edilmelidir. Okul-üniversite iş birliği geliştirilmelidir.

Erden (2005) tarafından yapılan "Avrupa Birliği Ülkelerinde Okul Yöneticileri" isimli çalışmada, yöneticilerin okul-halkla ilişkiler görev ve sorumlulukları irdelenmektedir. Buna göre, Belçika'da okul yöneticisinin halkla ve diğer okullarla ilişkileri geliştirmek önemli bir görevidir. Danimarka'da okul yöneticisi öğrencilerle ilgili tüm belirli kararları alır. Almanya'da okul yöneticileri bireylere ve dıştan kurullara karşı okulu temsil eder. Yunanistan'da okul yöneticileri öğretmenlerle, öğrencilerle, velilerle ilişkilerden sorumludur. İspanya'da okul yöneticisi çalışanları yönetir, dış kurul ve otoriteler ile bağlantıyı sağlar. Fransa'da okul yöneticisi eğitim topluluğunu yönetmeden sorumlu olduğu için çalışan, veli ve mahallî idareler ile olan ilişkilerden de sorumludur. İrlanda'da okul yöneticilerinin halkla ilişkileri daha çok öğrenci başarısına dönüktür. Bunlar; öğrenci disiplin kodlarının belirlenmesi, zayıf öğrenciler için dışardan özel öğretmen tutulması, davranış ya da akademik başarı sorunu olan öğrenci velileri ile toplantılar, öğretmenlerle öğrenciler arasında yaşanan anlaşmazlıkların belirlenmesi v.b.

İtalya'da okul yöneticileri, yerel otorite ve öğrenci aileleri ile iletişimi sağlamaktan sorumludurlar. Lüksemburg'da okul yöneticilerinin halkla olan ilişkilerini düzenleyen yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak uygulamada okul yöneticileri, okul veli veya diğer okullarla olan ilişkilerden sorumludurlar. Hollanda'da okul yöneticileri iç ve dış bağlantılardan sorumludur. Avusturya'da okul yöneticileri üst yönetim ve veliler ile ilişkileri sağlarlar. Portekiz'de okul yöneticisi okul projelerinde eğitim topluluğunun farklı üyelerinin katılımını sağlar. Finlandiya'da okul yöneticisinin halkla olan ilişkilerdeki sorumluluğu okullar ve öğrenciler arasındaki rekabetin artması ile artmaktadır. İsveç'te okul yöneticileri diğer okullarla, velilerle ve toplumla iletişimden sorumludur; ayrımcılığın tüm çeşitleri ile mücadeleden sorumludur. İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da okul yöneticileri okul yönetim kurulu ile birlikte velilerle, diğer okullarla, yerel toplumla, çalışanlarla ve benzeri gruplarla ilişkileri sağlarlar. Veli ile olan ilişkiler daha çok

öğrencinin performansına dönüktür. İskoçya'da okul yöneticileri okul kurulu ile birlikte, veliler, toplum, yerel iş ve endüstri arasında bağı sağlar ve geliştirir.

Sabancı (2009) tarafından yapılan "Türkiye'de Veli Katılımına İlişkin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Öğretmenlerin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri" isimli çalışmada, öncelikle yöneticilerin, öğretmenlerin ve ailelerin okul ile aile arasında daha etkili bir işbirliği oluşturmaya ilişkin düşüncelerini belirlemek amaçlanmaktadır. İkinci olarak da bu tutumlarının meslek, eğitim durumu, cinsiyet, kıdem, branş, ailelerin gelir düzeyleri, çocuğun okuduğu sınıf düzeyi gibi çeşitli faktörlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amaçlanmaktadır. Araştırmanın bulgularında, yöneticilerin, öğretmenlerin ve velilerin etkili okul-aile işbirliğine ilişkin bütünde olumlu tutuma sahip oldukları anlaşılmıştır. Ancak yöneticilerin diğer gruplara göre daha yüksek puanlar verdikleri bulunmuştur. Yöneticilerin görüşleri arasında cinsiyete, kıdeme, eğitim durumuna ve branşa göre bir farklılık bulunmamıştır. Velilerin görüşlerinde de cinsiyete, mesleğe, çocuğun sınıf düzeyine, velinin gelir durumuna ve velinin eğitim durumuna göre fark bulunmamıştır. Ön lisans düzeyinde öğrenim gören öğretmenlerin görüşleri ile lisans ve lisans üstü öğrenim gören öğretmenlerin görüşleri arasında iletişim, evde öğrenme ve işbirliği boyutlarında anlamlı farklar belirlenmiştir.

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Okul Yönetimi Nedir?

Okul yönetimi, eğitim yönetiminin sınırlı bir alanı, yani okula uygulanmasını konu edinir. Bazı ülkelerde okul yönetimi kapsamında "okul işletmesinin yönetimi" adı altında bir alt alan yer alır. Buna bağlı olarak okul işletme yöneticiliği, ayrı bir uzmanlık alanı olarak gelişmektedir. Okul işletmesinin yönetimiyle ilgili bazı işlevler, finans ve bütçe yönetimi, muhasebe, okul binalarının yapımı, kullanımı ve bakımı, personel yönetimi, taşıma hizmetleri, beslenme hizmetleri, güvenlik hizmetleri, maliyet analizleri, veri toplama şeklinde sıralanır. Türkiye'de bütün işlevlerle birlikte okuldaki diğer hizmetlerin yürütülmesinden okul müdürü sorumlu olmaktadır (Şişman ve Taşdemir, 2008). Bu durum, okul müdürünün çalıştığı okulun tek hakimi gibi algılanılmasına yol açmaktadır. Üstlenilen bu vazifeyi erdemli bir şekilde yaparak demokratik bir ortam oluşturmak okul müdürünün insiyatifine kalmaktadır.

Okul yönetimi, bir bakıma, eğitim yönetiminin sınırlı bir alanda uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını genellikle, eğitim sisteminin amaçları ve yapısı çizer. Eğitim yönetimi nasıl yönetimin eğitim uygulanmasındandan meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir (Bursalıoğlu, 2008). Okul yönetiminin ideal düzeyde olması için, o okulu yöneten kişilerin eğitim yönetimi alanında donanımlı bilgiye sahip olmaları ve bu bilgiyi okullarındaki yaşantılarına uygulayabilmeleri önemlidir.

2.2. Okul Yöneticisi ve Görevleri

Klasik örgüt ve yönetim teorilerinde yönetici, teknik bir uzman olarak görülmüştür. Yönetim biliminde insan ilişkileri akımıyla birlikte yönetici imajları da değişmiştir. Yöneticilerin, çalışan insanların psikolojik sosyal ihtiyaçlarını anlamaları ve bunları karşılamaya dönük eylemler içinde olmaları beklenmiştir. Yönetim biliminde durumsal yaklaşımların ağırlık kazanmasına bağlı olarak da yöneticilerin içinde bulunduğu bağlan önem kazanmış, izleyen yıllarda geliştirilen teoriler, yöneticinin içinde yer aldığı çevre ve grubun özelliklerine önem vermiştir (Şişman ve Taşdemir, 2008). Okul yöneticiliğinin başka mesleklerde olabileceği gibi her duruma karşı kesin alınabilecek bir tavrı yoktur ve beklenmedik olaylarla da karşılaşılabilir. Yöneticilerin gerekli yeterlilik, güç ve özelliklere sahip olmaları ve bunları bulundukları okulun iklimine uygun şekilde kullanmaları beklenmektedir.

Eğitim yönetimi üzerinde yazılan yapıtlar, her türlü okul düzeyine inmekten çok, bütün okulları içine alan sistemlerin çözümleme ve birleşimini konu yapar. Bir toplumdaki eğitim sisteminin amaç, yapı ve görevini gözden geçirir. Bu sistemin, eğer varsa, felsefesini ve bu felsefenin üzerine kurulduğu değerleri inceler. Bu değerler çerçevesinde, eğitim yöneticisinin davranış biçimlerine ışık tutmaya çalışır. Böylece ortaya koyduğu genel kavram ve süreçlerin çevre ve okul düzeyinde uygulanmasını okul yöneticisine ve onun okul yönetimi hakkındaki bilgi ve becerisine bırakır. Zaten bu uygulama, bir dereceden sonra, okul yöneticisinin kendi yetki ve sorumluluğu olmalıdır (Bursalıoğlu, 2008).

Okul yöneticisinin, okul için gerekli maddi ve insani kaynakları sağlayıp yerli yerinde kullanması beklenir. Buna bağlı olarak okul müdürünün görevleri arasında, okul bütçesi, okul politikaları, okul kuralları, öğrenci işleri, eğitim-öğretim işleri, personel işleri gibi konulardan söz edilebilir. Yönetici, okul politikalarının oluşturulmasını sağlar, okulla ilgili düzenlemeleri yapar ve uygular, öğrencilerle ilgili disiplin politikalarını oluşturur, çalışanlarla ilgili istihdam, değerlendirme, geliştirme, ödüllendirme gibi bir dizi işlemleri yapar. Okul, öğrenme ve öğretim süreçlerini ve zaman bütçesini planlar ve uygular. Türkiye'de okul müdürleri,

eğitimle ilgili bazı yasaların ve yönetmeliklerin kendilerine verdiği görevleri yerine getirmekle yükümlüdür. Okul yöneticisi, milli eğitimle ilgili mevzuat, programlar ve üst yönetimin emirlerinin sınırları içinde, okulun bütün işlerini düzenlemeye, yürütmeye ve denetlemeye yetkili kılınıp okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, denetlenip değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumlu görülür (Şişman ve Taşdemir, 2008).

2.3. Okul Yönetiminde Rol Oynayan Öğeler

Bir okulun yönetiminde rol oynayan öğeler iç ve dış olmak üzere ikiye ayrılabilir. İç öğeler, okulu meydana getiren ve onun yapısında yer alan öğelerdir. Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, memurlar ve diğer personel bunlar arasındadır. Dış öğeler ise, okulun yapısında olmayıp, onu etkiler ve böylece yönetiminde rol oynamış olur. Ana-baba, çevredeki baskı grupları ve liderleri, yönetim yapısı, iş piyasası ve merkez örgütü bu dış öğeler arasındadır (Bursalıoğlu, 2008).

2.3.1. Yöneticiler

Okulda egemen olan yönetim anlayışı; yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve okul personelinin tutumları, okulun içinde bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik yapısı, fiziksel ortamın özellikleri, politika ve prosedürlerin niteliği gibi bir dizi değişkenin etkileşimi ile oluşur. Kuşkusuz okul yönetimi, aynı zamanda ülkede egemen olan kamu yönetimi anlayışından ve ona kaynaklık eden toplumsal kültür tarafından da dolaylı olarak etkilenmektedir (Aydın, 2007). Okul yöneticileri, okul yönetiminde sadece bulundukları kurumun çatısının altıyla sınırlı kalırlarsa, beklentileri karşılayamamış olurlar. Bir sistem olan okul çevresi, ile de etkileşim içinde olmak durumundadır.

2.3.2. Öğretmenler

İdeal bir öğretmenin; ana dilini iyi kullanan, güçlü ileritim becerisine sahip, öğrencilere karşı hoşgörülü, tarafsız ve güvenilir, öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alarak görevini icra eden, içinde yaşadığı toplumun kültürünü oluşturan değerleri ve evrensel değerleri taşıyan, eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilen, çocuk ve ergenin toplumsal ve ailesel çevresini tanıyan, toplumsal değişmeleri anlayıp yorumlayabilen biri olması öngörülmektedir (Şişman, 2006). Her öğretmen kendisinden beklenen bu özellikleri karşılamakla yükümlüdür; ancak öğretmenin bu konudaki başarısı okul yönetimiyle de ilgilidir. İyi bir okul yönetimi öğretmenlerini ideal öğretmenlik sıfatlarına sahip olmak için teşvik etmeli onları törpülememelidir.

2.3.3. Eğitimci Olmayan Personel

Yöneticiler ve öğretmenlerin dışında kalan bu gruba, okulda çalışan memurlar, hizmetçiler ve diğer işçiler girer. Okul denilen sosyal sistemin parçalarından birini meydana getirdiklerinden, meslek bakımından eğitimci olmayan bu kişilerin, dolaylı eğitim görevleri vardır. Bu yüzden, dikkatle seçilmeleri ve çalıştırılmaları gerekir. Görünüş, davranış ve sözleri ile, bu personel okul içinde ve dışındaki öğeler üzerinde olumlu yahut olumsuz etkiler yaratabilir (Bursalıoğlu, 2008).

2.3.4. Öğrenci

Öğrenci okulda sadece çeşitli bilgi ve beceriler değil, değerler, görüşler ve davranışlar öğrenir ve bunlar öğrencinin kişiliği üzerinde, bilgi ve becerilerinden daha az etkili değildir. Kuşkusuz, öğrenci davranış kalıplarından bir çoğunu daha okula gelmeden aile içinde kazanır. Ayrıca, bu alışkanlıklardan kötü olanların okul tarafından giderilmesi, çok zor ve hatta olanaksızdır. Sosyal yaşantı ile kişilik yapısının sağlanması, çocuğun çevresindeki büyüklerden birine peykleşmesi ile olur. Böylece çocuk, okulda verilenden daha güçlü bazı davranış kalıpları ve alışkanlıkları

kazanır. Okul, bunlardan iyi olanları pekiştirmek, kötü olanları gidermek zorundadır (Bursalıoğlu, 2008).

2.3.5. Ana-Baba

Aile, çocuğa ilk eğitimin verildiği yerdir. Her şeyden önce aile, bir okulöncesi eğitim kurumu olarak kabul edilir. Çocuk, okul yaşamına başladığında aile, çocuğun eğitimi konusunda ona yardımcı olmak, yol göstermek, yöneltmek, yönlendirmek, okulla işbirliği yapmak durumundadır. Bu amaçlar, okullarda bazı örgütler de kurulmaktadır (Şişman, 2006). Öğrencinin istendik davranışlar sergilemesinde okul ve ailenin birlikte hareket etmesi önem taşımaktadır. Birbirinden kopuk tavırlar sergilenirse öğrencide yön kaybı ve davranış bozuklıkları görülebilir.

Aile ve okul, iki temel eğitim kurumudur. Öğrenci zamanının önemli bir bölümünü bu iki yaşam biriminde geçirir. Dolayısıyla okulun eğitim anlayışı ile ailenin eğitim anlayışının örtüşmesi arzulanan bir durumdur (Aydın, 2007).

2.3.6. Baskı Grupları

Sosyal ve ekonomik olduğu kadar politik bir girişim olan eğitimi, özellikle düzenli çıkar grupları etkilemek isterler. Bunların kendilerine özgü kamu yararı kavramları ve buna dayalı eğitim felsefeleri olur. Böylece, okulu ve amaçlarını, bu felsefeleri çerçevesine sokmaya çalışırlar. Eğer eğitim mesleği, eğitimin amaçları ve bunların kontrolü konusunda kendi sorumluluğu bakımından sağlam bir felsefeye sahip değilse, düzenli yarar grupları karşısında direnemez. Toplumdaki sosyal eylemler artık genellikle ekonomik, politik, mesleksel, dinsel ve benzeri eksenler etrafında düzenlenmiş güçlü grupların etkileri sonucunda meydana gelmektedir. Halkın çeşitli düzeylerde seçtiği temsilciler, bu güçlü baskı grupları tarafından sürekli olarak mağlup edilmektedir. Durum kamu yararına karşı, özel yararlar sorunu olmuş bulunmaktadır. Başka bir görüşe göre ise baskı grupları genellikle okulun amaçlarını ve çalışma yöntemlerini değiştirmeyi hedef tutmakta ve bu bakımdan okul yöneticilerini olumsuz etkilemektedir (Kolay, 2004).

Baskı gruplarını dört başlık altında incelemek mükündür, bunlar; velilerin baskıları, ticari kuruluşların baskıları, siyasi otorite gruplarının baskıları ve bürokratik baskılar.

2.3.6.1. Velilerin Baskıları

Bazı veliler, toplum içerisinde sahip olduğu statü veya maddi güçlerini kullanarak, okul yönetimi ve öğretmenler üzerinde olumlu ya da olumsuz yönde baskılar kurabilmektedir. Velilerin birçoğu, çocuğunun ilgi, yetenek ve kapatisesinin sınırlarını tam olarak bilmeden, çocuğunun okul başarısızlığı durumunda ve olumsuz davranışlar gösterdiğinde doğrudan okulu ve öğretmeni suçlamaktadır. Veliler bu algı ve düşüncelerini girdikleri bütün ortamlarda dile getirerek okulu ve öğretmenlerini toplum gözünde olumsuz bir konuma düşürmektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006). Velilerin bu hoyrat davranışları nedeniyle eğitim aşkıyla dolu öğretmenlerin meslekten soğumaları söz konusu olabilir.

2.3.6.2. Ticari Kuruluşların Baskıları

Okulun bulunduğu çevrede bulunan ticari kuruluşlar, meslek örgütleri ve bunların temsilcileri ile ekonumik açıdan güçlü olan kişiler başta eğitim yöneticileri olmak üzere öğretmenler ve okuldaki diğer çalışanlar üzerinde çeşitli baskılar kurabilmektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

Özellikle okulun kırtasiye giderlerinin karşılanması konusunda yöneticileri zor durumda bırakabilmektedirler. Öğrencilerin yararlanacakları yardımcı kaynakları kendilerinden almalarını sağlamaları konusunda baskıları olabilmektedir. Gözardı edilemez üzücü bir gerçek ise; bazı yöneticilerin bu davranışlara açık kapı bırakmalarıdır.

2.3.6.3. Siyasi Otorite Gruplarının Baskıları

Okulun bulunduğu çevredeki yerel yöneticiler ve siyasi otoritenin temsilcileri, başta eğitim yöneticileri olmak üzere, öğretmenler, okul çalışanları ve veliler üzerinde çeşitli baskılar oluşturmakta ve gerektiğinde bunları eyleme dönüştürmektedir. Özellikle eğitim yöneticilerinin atanmasında, o eğitim bölgesinde bulunan siyasi iradenin temsilcilerinin oldukça etkili olması yöneticilerin göreve başladıktan sonra alacağı kararlarda da etkili olabilmektedir. Öğretmenlerin atamalarında da aynı grupların etkili olduğu görülebilmektedir. Yönetici ve öğretmen atamaları çoğu zaman adil olmamakta, bunun sonucunda da bu yolla gelen yöneticiler, okul çalışanlarına kendilerini kabul ettirmekte, okulun hedeflerini gerçekleştirmekte zorlanmaktadır. Çünkü kendilerini yöneticiliğe getiren gruplar, okulu nasıl yöneteceği konusunda daha etkili olabilmektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

2.3.6.4. Bürokratik Baskılar

Okullarda uygulanan bürokrasiye dayalı yönetim modeli, eğitim örgütlerinde bulunan okul yöneticilerinin büyük çoğunluğu her geçen gün artan bürokratik işleri yerine getirmek, gelen yazılara yanıt vermek üzere zamanının büyük bölümünü yönetici makam odasında geçirmesine neden olmaktadır. Sık sık yapılan müdürler toplantılarına katılma, yöneticilerin kendi istekleri dışında sık sık yer değişimine maruz kalması, yöneticiliğin kazanılmış bir hak ve konum olmaması, okul müdürlerinin okul-çevre ilişkilerinde iyileştirme çabalarına yeterli zaman ayırmaması sonucunu doğurmaktadır (Yiğit ve Bayrakdar, 2006).

Bilgi ve deneyimlerini tam olarak bulundukları okula sunmaları gereken yöneticilerin önüne bürokratik mecburiyetler bir set gibi örülmektedir. Okullarda öğrencileriyle ilgili konulara konsantre olmalarını engelleyecek toplantıların sıklığı yadsınamayacak kadar fazladır.

2.3.7. İş Piyasası

Türk eğitim sistemi ile iş piyasası arasında bir ilişki olduğunu savunmak güçtür. Her yıl, ekonomi ve kalkınmanın gereksinim duyduğu nitelikte insangücü yetiştirecek eğitim dallarına binlerce genç giremediği gibi, böyle bunalımların doğurduğu gerginliği geçici olarak hafifletmek amacı ile, ekonomi ve kalkınmanın gerekseme duymadığı eğitim dallarına binlerce gencin alındığı herkesçe bilinen bir gerçektir (Bursalıoğlu, 2008).

2.4. Okul-Çevre İlişkileri

Örgüt, bir sistemdir. Çevresi elverişli olmadığında canlı sistemler nasıl yaşayamazlarsa, örgüt de yaşayamaz. Örgütün hem iç hem de dış çevresi yaşamasına ve etkili çalışmasına elverişli olmalıdır (Başaran, 2000). Eğitim örgütünün parçası olan okullar da iç ve dış çevresiyle ilişkilerini sıkı ve sıcak tutmak durumundadır. Aydın'a (2007) göre her okul belli bir toplumsal çevrede yer alır. Toplumsal çevre; fiziksel, sosyal, kültürel, siyasi vb. bir dizi değişkenin etkilerini yansıtan değerler dizgesi olarak tanımlanabilir. Okul, içinde yer aldığı toplumun gerçekliğini tanımalıdır. Çünkü en genel anlamda toplumun eğitimi ile yükümlü bulunan bir kurum olan okul, kendisine yönelik sosyal beklenti ve gereksinimlerin bilincinden yoksun ise işlevlerini yerine getiremez. Kurumların etkililik göstergelerinin en önemlilerinden biri, kontrol edebildikleri çevrenin genişliği ile ilgilidir.

Ülke geneline bakıldığında şehirden şehire, ilçeden ilçeye hatta mahalleden mahalleye okulun çevresini oluşturan toplumun farklı kültürel ve ekonomik yapıya sahip olabildiği görülmektedir. Okul yöneticileri de, hizmet verecekleri çevrenin dokusunu iyi tanımalı ve okul-çevre arasında kopuklukların yaşanmasına izin vermemelidir.

Okullar, toplumdan ve aileden soyutlanmış bürokratik örgütler değildir. Okul, toplumun malı olan, toplum için var olan bir yerdir. Okulun giderek çevreden ve aileden soyutlanması, onları asli işlevinden de uzaklaştırmakta; okul, adeta belli yaş gruplarındaki çocukların ve gençlerin günün belli saatlerinde bulunma zorunluluğu hissettikleri yerler olarak görülebilmektedir. Okul dışında, okula alternatif öğrenme yerlerinin ve kaynaklarının artması, okulların sadece diploma almak için gidilmesi gereken yerler olarak görülmesine de neden olmaktadır (Şişman ve Taşdemir, 2008). Toplumun gözünde okulun saygınlığını ve önemini azaltacak böylesi durumların yaşanmaması için günümüzde okul yöneticilerine büyük görev düşmektedir. Başaran (2000) 'ın belirttiği gibi örgütlerin çevreleri durgunluktan değişkenliğe doğru değişik nitelik gösterirler. Örgütleri etkileyen dış çevre sistemleri, ne denli dirik ise örgütlerin dış çevresi de o denli dirik olur. Tersine, örgütleri etkileyen sistemler duruk ise örgütlerin dış çevresi de duruktur. Okul yöneticilerinin de diriklik ve durukluk arasındaki bu bağı dikkate alarak yönetim politikalarını oluşturmaları gerekmektedir.

Yiğit ve Bayrakdar (2006) 'a göre, eğitim yöneticisi çevre ile olan ilişkilerini, genel olarak şu dört düşünce esasına dayandırmalıdır:

1- Demokratik düzende, okulun ne yapacağını çevrenin bilmesi, öğrenmek istemesi doğal hakkıdır.
2- Okul yöneticisi, çevrenin ve toplumun okuldan beklentilerini öğrendiğinde karşılama yolları arayabilir.
3- Okul çevreye ve topluma beklediği hizmeti verebilmeli ve yararlı olabilmelidir.
4- Çevre ve toplumun istek ve ihtiyaçları sıralanırken okula da gerekli yararlar ve destek sağlanmalıdır.

2.5. Okul-Çevre İşbirliğinin Önemi

Modern toplumlarda, okulla toplumu bütünleştirmenin ve toplumu okula daha çok katmanın yolları aranmaktadır. Bu işbirliğinin tek bir yolu yoktur. Farklı ülkelerde farklı yollarla bu işbirliğini oluşturmaya çalışılmaktadır. Son yıllarda veliyi ve toplumu bir müşteri gibi görüp ona hizmet etme anlayışı vurgulanmaya başlanmıştır. Veli, kendini müşteri, okulu da bir hizmet sağlayıcı olarak gördüğünde, hizmetin kusurunun sorumlusu olarak okulun görülmesi doğaldır. Oysa eğitim, sorumlulukların paylaşılmasını gerektiren bir konudur. Buna bağlı olarak dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çocuk dostu okul, veli dostu okul, toplumun okulu gibi anlayışlar gelişmeye başlamaktadır (Şişman ve Taşdemir, 2008).

Yiğit ve Bayrakdar (2006) 'a göre aile, okul ve çevre çocuğun dünyasına yön veren üç önemli etkendir. Bunların işlevlerini olumlu bir şekilde yerine getirmesi, daha mutlu bireylerin toplumların oluşması için gereklidir. Eğitimin sadece okulda gerçekleşen bir süreç olduğunu düşünmek, bizleri yanılgıya düşürecektir. Çünkü çocuğun evi ve okulu kadar bu kurumların bulunduğu çevre de eğitim sürecini önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle okul, bilgi edinilen bir kaynak olmasının yanında, çocuğun kendisi ve çevresi ile uyum becerilerini kazanacağı bir yerdir. Günümüzde eğitim sistemleri; düşünen, düşündüğünü yorumlayan, yargılayan, sorgulayan, kendisine gerekli olan bilgilere ulaşma yollarını bilen ve bunları güncel yaşamında kullanabilen bireyler yetiştirmeyi hedefler. Bu hedeflerin gerçekleşmesinde okul ve çevresinin de önemli bir rolü vardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, model olarak olgubilim kullanılmıştır. Olgubilimde, ölçüm birim ve sonuçları, herkes için aynı anlamdadır. Kişisel yorum ve yargılara yer vermeyecek açıklıktadır. Olgubilim, herkesin üzerinde anlaşabildiği türden gözlenebilir ölçütleri olan gerçekleri içeren nitel araştırmalarda kullanılan bir yöntemdir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2010-2011 eğitim öğretim yılında Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan yöneticilerden oluşturmaktadır. Evrenden örneklem alınmayıp, tamamı araştırma kapsamında yer almıştır.

3.3.Araştırma Örnekleminin Özellikleri

2010-2011 öğretim yılında, Kırklareli ili Lüleburgaz ilçesinde, toplam 39 ilköğretim okulunda görev yapan 96 eğitim yöneticisi (Müdür ve Müdür yardımcısı) ve toplam 13 ortaöğretim okulunda görev yapan 47 eğitim yöneticisi vardır. Bu yöneticilerin tamamına ulaşılmaya çalışılmış, okul-çevre ilişkilerinin okul yönetimine etkilerine ilişkin düşünceleri alınmıştır. Görüşmenin yüz yüze yapılması nedeniyle, uygulanan formların tamamı (62 kişi) değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmada kullanılan görüşme formu, proje danışmanının denetiminde araştırmacı tarafından yapılandırılmış görüşme formatında hazırlanarak yöneticilere bizzat kendisi tarafından uygulanmıştır.

Yapılandırılmış görüşme ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan ve bu amaç için yapılmış olan bir görüşme planını süreç içerisinde herhangi bir değişime uğratmadan aynen uygulamak olduğu için, görüşmede sorulacak sorular ve cevapları önceden belirlenmiş görüşme yapılan yöneticilere sorular tek tek okunarak alınan cevaplar forma işlenmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemini Oluşturan Okullar ve Yönetici Sayıları

Okul Adı	**Müdür**	**Müdür Yrd**	**Toplam**
75. Yıl İlköğretim Okulu	1	2	3
8 Kasım İlköğretim Okulu	1	2	3
80. Yıl İlköğretim Okulu	1	1	2
Ahmetbey Atatürk İlköğretim Okulu	1	1	2
Ahmetbey Cumhuriyet İlköğretim Okulu	1	2	3
Alacaoğlu Şehit Cengiz Topel İlköğretim Okulu	1	2	3
Atatürk İlköğretim Okulu	1	2	3
Ayvalı İlköğretim Okulu	1	1	2
Bahçelievler İlköğretim Okulu	1	1	2
Büyükkarıştıran İlköğretim Okulu	1	1	2
Cam Sanayii 60. Yıl İlköğretim Okulu	1	1	2
Celaliye İlköğretim Okulu	1	1	2
Cumhuriyet İlköğretim Okulu	1	1	2
Çiftlikköy İlköğretim Okulu	1	1	2
Durak İlköğretim Okulu	1	2	3
Düğüncübaşı İlköğretim Okulu	1	1	2
Emirali İlköğretim Okulu	1	1	2
Emrullah Efendi İlköğretim Okulu	1	1	2
Eskitaşlı Şehit Er Recep Savaş Sinar İlköğretim Okulu	1	1	2
Evrensekiz İlköğretim Okulu	1	2	3
Fehmi Mutlu İlköğretim Okulu	1	1	2
Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	1	1	2
General Ferhat Akat İlköğretim Okulu	1	1	2
Hamitabat Nazmi Uçak İlköğretim Okulu	1	1	2
Hürriyet İlköğretim Okulu	1	3	4
İstiklal İlköğretim Okulu	1	2	3
Karaağaç Şehit Mednan Tuna İlköğretim Okulu	1	2	3

Kırıkköy İlköğretim Okulu	1	1	2
Kocasinan İlköğretim Okulu	1	2	3
Lüleburgaz İlköğretim Okulu	1	2	3
Lüleburgaz Ramazan Yaman İlköğretim Okulu	1	2	3
Ovacık Prof. Dr. Nevdet Tekin İlköğretim Okulu	1	1	3
Sakızköy İlköğretim Okulu	1	2	3
Sarıcaali İlköğretim Okulu	1	2	3
Şaban Öğünç İlköğretim Okulu	1	1	2
Tatarköy İlköğretim Okulu	1	1	2
Tek İlköğretim Okulu	1	1	2
Ticaret ve Sanayi Odası İlköğretim Okulu	1	2	3
Turgutbey İlköğretim Okulu	1	1	2
Ahmetbey Şehit Öğretmen Uğur Gören Ç.P.L.	1	1	2
Lüleburgaz Atatürk Anadolu Lisesi	1	3	4
Büyükkarıştıran Kız Teknik ve Meslek Lisesi	1	3	4
Düvenciler Lisesi	1	2	3
Kepirtepe Anadolu Öğretmen Lisesi	1	3	4
Lüleburgaz Anadolu Lisesi	1	3	4
Lüleburgaz İmam Hatip Lisesi	1	2	3
Lüleburgaz Kız Teknik ve Meslek Lisesi	1	4	5
Lüleburgaz Lisesi	1	3	4
Lüleburgaz Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	1	3	4
Lüleburgaz Ticaret Meslek Lisesi	1	3	4
Ramazan Yaman Fen Lisesi	1	2	3
Tek Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	1	2	3
TOPLAM	**52**	**91**	**143**

3.4. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama tekniği aracı görüşme formu kullanılmıştır. Yapılan çalışma durum belirlemeye yöneliktir ve bu amaçla okul-çevre ilişkilerinin okul yönetimine etkileri ile ilgili mevcut durumu saptamak ve yapılan çalışmalar hakkında bilgi edinmek amacıyla örnekleme alınan her okulun müdür ve müdür yardımcıları ile görüşme yapılmıştır.

Araştırma ile ilgili veri elde etmek için ilgili literatür incelenmiş ve konu ile ilgili ulaşılabilen kitap, makale ve diğer kaynaklardan yararlanılmıştır. Bu tarama sonucu elde edilen bilgiler ışığında:

1- Görüşmenin amacına uygun sorular sorulmaya çalışılmış, görüşme esnasında görüşmecinin yönlendirilmesinden mümkün olduğunca sakınılmıştır. Tamamen yansız ve net sorular sorulmasına özen gösterilmiştir.

2- Görüşme sırasında elde edilen veriler kayıt cihazıyla kaydedilmiş, kayda izin verilmeyen görüşmelerde not tutulmuştur. Görüşme başlangıcında her görüşmeciye, yapılacak görüşmenin kayda alınmasında sakınca görüp görmediği sorulmuş, verilen yanıtlara göre kayıt işlemi gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilere kimliklerinin gizli tutulacağı hatırlatılmış, görüşme sonucu elde edilecek verilerle ilgili endişe duymamaları gerektiği izah edilmiştir. Görüşmeler sonucu elde edilen veriler çözümlenmiş ve bilgisayara aktarılarak verilerin kaybolması ya da yanlışlıkla silinmesi riski ortadan kaldırılmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formu, dört bölümden oluşmaktadır.

A- Birinci Bölüm: Velilerin Okul Yönetimine Etkileri: Toplam sekiz adet soru bulunan bu bölümde; velilerin, yöneticilerin aldıkları kararlara müdahale edip etmedikleri araştırılmıştır.

B- İkinci Bölüm: Ticari Kuruluşların Okul Yönetimine Etkileri: Toplam beş adet soru bulunan bu bölümde, ticari kuruluşların okul ile etkileşimi araştırılmıştır.

C- Üçüncü Bölüm: Siyasi Otoritenin Okul Yönetimine Etkileri: Toplam beş sorunun bulunduğu bu bölümde, siyasi otorite yetkililerinin okul yönetimi ile ilişkileri araştırılmıştır.

D- Dördüncü Bölüm: Bürokratik Unsurların Okul Yönetimine Etkileri: Toplam beş sorunun bulunduğu bu bölümde, bürokrasinin getirdiği zorunlulukların okul yönetimini etkileme biçimi araştırılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Görüşmeler sonunda, okul müdürleri ve müdür yardımcılarının yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar içerik analizi tekniği ile çözümlenerek elde edilen veriler bilgisayara aktarılmıştır. Bu verilerin yüzde ve frekans dağılım tabloları hazırlanmıştır.

İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip organize ederek yorumlamaktır. Bu analiz tekniği, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı amaçlamaktadır. İçerik analizinde veriler, daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2004).

Bu çalışmada içerik analizinin yanı sıra betimsel analiz tekniği de kullanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilen verilerin, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanmasıdır. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce mantıklı ve anlaşılır bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler yorumlanır, neden sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2004).

Böylece araştırmadan toplanan verilerin hangi sonuçları ortaya koyduğu betimlenmeye çalışılmıştır. Görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir. Yapılan çalışma durum belirlemeye yöneliktir. Bu teknikler aracılığıyla ilköğretim ve ortaöğretim okullarında okul-çevre ilişkilerinin okul yönetimine etkileri konusunda ne gibi durumlar yaşandığına ilişkin görüşler saptanmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görevli müdür ve müdür yardımcılarından görüşme aracılığıyla elde edilen verilerin analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgular, aşağıda belirtilen başlıklar altında toplanarak yöneticilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda yorumlanmıştır.

4.1. Velilerin Okul Yönetimine Etkileri

Bu başlık altında, velilerin sınıflar oluşturulurken çocuklarını okutacak öğretmen seçimi konusunda okul yöneticilerine müdahale edip etmedikleri, öğretmen seçimini yaparken velilerin araya birilerini koymaya çalışıp çalışmadıkları, kayıt esnasında velilerin müdahale etmemeleri için okul yöneticilerinin ne gibi önlemler aldıkları, okul aile birliği temsilcisinin okul yöneticilerinin alacakları kararları etkileyip etkilemediği, okul yöneticilerinin alacakları kararları velilerin etkileyip etkilemediği, velilerin okula karşı duyarlı davranıp davranmadıkları, velilerin okulda alınan kararlara katılımının yararlı olup olmadığı, okul yöneticilerinin okul ile velilerin işbirliğinin önemine inanıp inanmadıkları araştırılmıştır.

1- Velilerin Sınıflar Oluşturulurken Çocuklarını Okutacak Öğretmen Seçimi Konusunda Yöneticilere Müdahale Edip Etmedikleri

Tablo 2. Velilerin Sınıflar Oluşturulurken Çocuklarını Okutacak Öğretmen Seçimi Konusunda İlkokul Yöneticilerine Müdahale Edip Etmedikleri

	f	**%**
Evet	13	41
Kısmen	17	53
Hayır	2	6
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 2 incelendiğinde, ilköğretim okulu yöneticilerinin % 41'i sınıflar oluşturulurken çocuklarını okutacak öğretmen seçimi konusunda velilerin kendilerine müdahale ettiklerini, % 53'ü böylesi bir müdahaleyi kısmen yaşadıklarını, % 6'sı ise herhangi bir müdahale ile karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 2 incelendiğinde, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğretmen seçimi konusunda sıklıkla velilerin müdahaleleriyle karşılaştıkları anlaşılmaktadır. Bu müdahaleyi eden velilerin gelir ve kültür düzeyinin yüksek olabildiği gibi tamamen zıttı da olabildiği gözlemlenmiştir.

Tablo 3. Velilerin Sınıflar Oluşturulurken Çocuklarını Okutacak Öğretmen Seçimi Konusunda Lise Yöneticilerine Müdahale Edip Etmedikleri

	f	**%**
Evet	2	7
Kısmen	8	27
Hayır	20	66
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 3 incelendiğinde, ortaöğretim okulu yöneticilerinin % 7'si sınıflar oluşturulurken çocuklarını okutacak öğretmen seçimi konusunda velilerin kendilerine müdahale ettiklerini, % 27'si böylesi bir müdahaleyi kısmen yaşadıklarını, % 66'sı ise herhangi bir müdahale ile karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3 incelendiğinde, ortaöğretim okulu yöneticilerinin yarısından fazlasının öğretmen seçimi konusunda velilerin müdahaleleriyle kaşılaşmadıkları anlaşılmaktadır.

Liselere göre ilkokullarda öğretmen seçimi konusunda velilerin okul yönetimine daha baskıcı bir tavır sergiledikleri görülmektedir. Bunun en büyük nedeni olarak, ilkokullarda beş yıl boyunca aynı öğretmenin bir sınıfı okutması ve halk arasında "A öğretmenin B öğretmene göre daha başarılı olduğu" gibi söylentilerin dolaşması gösterilebilir. Liselerde ise branş ve ders çeşitliliğinin nedeniyle öğretmen çeşitliliğinin de çokluğu böylesi müdahalelerin önünü kapatmaktadır.

2- Öğretmen Seçimini Yaparken Veliler Araya Birilerini Koymaya Çalışıyorlar mı?

Tablo 4. İlkokullarda Öğretmen Seçiminde Velilerin Araya Birilerini Koymaya Çalışıp Çalışmamaları

	f	**%**
Evet, siyasi parti mensuplarını aracı yapıyorlar	3	9
Evet, ailemizi veya dostlarımızı aracı yapıyorlar	11	34
Hem siyasi parti mensuplarını hem de ailemizi ve dostlarımızı aracı yapıyorlar	14	44
Hayır, öğretmen seçimimize karışmıyorlar	4	13
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 4 incelendiğinde, ilkokullarda öğretmen seçimi konusunda velilerin % 9'unun siyasi parti mensuplarını aracı yaptıkları, % 34'ünün ilkokul yöneticilerinin ailelerini ve dostlarını aracı yaptıkları, % 44'ünün hem siyasi parti mensuplarını hem de ilkokul yöneticilerinin aile ve dostlarını aracı yaptıkları belirtilmiştir. Buna karşın % 13'lük bir grubu oluşturan ilkokul yöneticisi öğretmen seçiminde velilerin araya birilerini koymaya çalışmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde ilkokullarda çok az sayıda yöneticinin, öğretmen seçimi konusunda velilerin araya birilerini koyma çabalarıyla muhatap olmadıkları anlaşılmaktadır. Fakat; çok sayıda ilkokul yöneticisi bu müdahaleler nedeniyle zor duruma düşmektedir.

Tablo 5. Liselerde Öğretmen Seçiminde Velilerin Araya Birilerini Koymaya Çalışıp Çalışmamaları

	f	**%**
Evet, siyasi parti mensuplarını aracı yapıyorlar	-	-
Evet, ailemizi veya dostlarımızı aracı yapıyorlar	-	-
Hem siyasi parti mensuplarını hem de ailemizi ve dostlarımızı aracı yapıyorlar	7	23
Hayır, öğretmen seçimimize karışmıyorlar	22	74
Diğer	1	3
Toplam	**30**	**100**

Tablo 5 incelendiğinde, liselerde öğretmen seçimi konusunda velilerin % 23'ünün hem siyasi parti mensuplarını hem de ilkokul yöneticilerinin aile ve dostlarını aracı yaptıkları, % 74'ünün lise yöneticilerinin öğretmen seçimine karışmadıkları, % 3'ünün ise okullarında bulunan az sayıdaki branş öğretmeninin varlığı nedeniyle müdahale etmedikleri belirtilmiştir.

Özellikle meslek liselerinde meslek öğretmenleri haricinde kalan kültür ve yetenek öğretmenlerinin, ders saatlerinin azlığı nedeniyle okullardaki sayılarının da azlığı, velilerin tercih yapma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır.

3- Kayıt Esnasında Velilerin Müdahale Etmemeleri İçin Önlemler Alıyor musunuz?

Tablo 6. Kayıt Esnasında Velilerin Müdahale Etmemeleri İçin İlkokul Yöneticilerinin Aldıkları Önlemler

	f	**%**
Evet, şubeleri okutacak öğretmenleri herkesin huzurunda kura ile belirliyoruz	23	72
Hayır, önlem almamızı gerektirecek müdahale olmuyor	8	25
Diğer	1	3
Toplam	**32**	**100**

Tablo 6 incelendiğinde, kayıt esnasında velilerin müdahale etmemeleri için ilkokul yöneticilerinin % 72'si şubeleri okutacak öğretmenleri herkesin huzurunda kura ile belirlediklerini, %25'i önlem almalarını gerektirecek müdahaleler ile karşılaşmadıklarını, % 3'ü konuyla ilgili kanun ve yönetmelikleri uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Alınan önlemlere rağmen velilerin ilkokul yöneticilerine müdahale etme çabaları tablo 4'te açık bir şekilde görülmektedir.

Tablo 7. Kayıt Esnasında Velilerin Müdahale Etmemeleri İçin Lise Yöneticilerinin Aldıkları Önlemler

	f	**%**
Evet, şubeleri okutacak öğretmenleri herkesin huzurunda kura ile belirliyoruz	4	13
Hayır, önlem almamızı gerektirecek müdahale olmuyor	26	87
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 7 incelendiğinde, kayıt esnasında velilerin müdahale etmemeleri için lise yöneticilerinin % 13'ü şubeleri okutacak öğretmenleri herkesin huzurunda kura ile belirlediklerini, %87'si önlem almalarını gerektirecek müdahaleler ile karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

4- Okul Aile Birliği Temsilcisi Alacağınız Kararları Etkiliyor mu?

Tablo 8. Okul Aile Birliği Temsilcisinin İlkokul Yöneticisinin Alacağı Kararları Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Evet	1	3
Kısmen	12	38
Hayır	19	59
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 8 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 3'ü okul aile birliği temsilcisinin alacağı kararları etkilediğini, % 38'i okul aile birliği temsilcisinin alacağı kararları kısmen etkilediğini, %59'u okul aile birliği temsilcisinin alacağı kararları etkilemediğini belirtmişlerdir.

Tablo incelendiğinde ilkokul yöneticilerinin çoğunluğunun okul aile birliği temsilcisinin alacakları etkilemediği görülmektedir. Bu durum okul aile birliği temsilcisinin okulda aktif hizmet verip vermediği ve okulla ilgilenme düzeyi ile ilgili soruları akla getirmektedir.

Tablo 9. Okul Aile Birliği Temsilcisinin Lise Yöneticisinin Alacağı Kararları Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Evet	2	7
Kısmen	9	30
Hayır	19	63
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 9 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 7'si okul aile birliği temsilcisinin alacağı kararları etkilediğini, % 30'u okul aile birliği temsilcisinin alacağı kararları kısmen etkilediğini, %63'ü okul aile birliği temsilcisinin alacağı kararları etkilemediğini belirtmişlerdir.

İlkokul ve lise yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde her iki grupta da çoğunlukta okul aile birliği yönetibilerinin okul için alınacak kararlarda etkilerinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum okul ve öğrencilerle ilgili alınacak kararlarda okul aile birliği yöneticilerinin görüşlerinin alınıp alınmadığı konusunda düşündürücüdür.

5- Veliler Alacağınız Kararları Etkiliyor mu?

Tablo 10. Velilerin İlkokul Yöneticilerinin Alacakları Kararları Etkileyip Etkilemedikleri

	f	**%**
Evet	4	13
Kısmen	10	31
Hayır	18	56
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 10 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 13'ü velilerin alacakları kararları etkilediğini, % 31'i velilerin alacakları kararları kısmen etkilediğini, %56'sı velilerin alacakları kararları etkilemediğini belirtmişlerdir.

Tablo 8 ve 10 incelendiğinde, okul-çevre ilişkilerinde çevre faktörlerinden olan veliler ve okul aile birliği yöneticilerin ilkokul yönetiminde alınacak kararlarda etkili olmadıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 11. Velilerin Lise Yöneticilerinin Alacakları Kararları Etkileyip Etkilemedikleri

	f	**%**
Evet	3	10
Kısmen	18	60
Hayır	9	30
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 11 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 10'u velilerin alacakları kararları etkilediğini, % 60'ı velilerin alacakları kararları kısmen etkilediğini, %30'u velilerin alacakları kararları etkilemediğini belirtmişlerdir.

Tablo 9 ve 11 incelendiğinde, lise yöneticilerinin alacakları kararlarda velilerin okul aile birliği temsilcilerine oranla daha müdahil oldukları gözlemlenmiştir.

6- Sizce velileriniz okula karşı duyarlı davranıyorlar mı?

Tablo 12. Velilerin İlkokullara Karşı Duyarlı Davranıp Davranmadıkları

	f	**%**
Evet	9	28
Kısmen	22	69
Hayır	1	13
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 12 incelendiğinde, ilkokullarda velilerin % 28'inin okula karşı duyarlı davrandığı, % 69'unun okula karşı kısmen duyarlı olduğu, % 13'ünün okula karşı duyarlı olmadığı belirtilmiştir.

Okula karşı duyarlılıkla ilgili yapılan görüşmede, bir okulda müdür ve müdür yardımcılarının aynı konuda farklı kanılarda olabildikleri anlaşılmaktadır. Aynı okulda görev yapan iki yöneticiden biri velilerin okula karşı duyarlı olmadıklarını düşünürken, diğer bir yönetici aynı veli topluluğunun okula karşı duyarlı olduklarını düşünebilmektedir. Bu durum yöneticilerin, velilerin okula karşı duyarlılıklarını kendi düşüncelerine göre kriterlere ayırdıklarını, okul iklimi oluşturamadıklarını göstermektedir.

Tablo 13. Velilerin Liselere Karşı Duyarlı Davranıp Davranmadıkları

	f	**%**
Evet	7	23
Kısmen	17	57
Hayır	6	20
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 13 incelendiğinde, liselerde velilerin % 23'ünün okula karşı duyarlı davrandığı, % 57'sinin okula karşı kısmen duyarlı olduğu, % 20'sinin okula karşı duyarlı olmadığı belirtilmiştir.

Velilerin okula karşı duyarlılıkları incelendiğinde hem ilk hem de ortaöğretimde benzer sonuçlarla karşılaşılmıştır. Çok küçük bir farkla liselerde velilerin biraz daha ilgisiz oldukları gözlemlenmiştir.

7- Sizce Velilerin Okulda Alınan Kararlara Katılımı Yararlı mıdır?

Tablo 14. İlkokullarda, Velilerin Alınan Kararlara Katılımının Yararlı Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	23	72
Kısmen	9	28
Hayır	-	-
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 14 incelendiğinde, % 72 ilkokul yöneticisi velilerin okulda alınan kararlara katılımının yararlı olduğunu düşünürken, % 28 ilkokul yöneticisi velilerin okulda alınan kararlara katılımının kısmen yararlı olduğunu düşünmektedir. Hiçbir yönetici ise; velilerin okulda alınan kararlara katılımının yararsız olduğunu savunmamaktadır.

Okulda alınacak kararlarda velilerin katılımlarını yararlı gören ilkokul yöneticileri, tablo 10'da kendilerine yöneltilen; "Veliler alacağınız kararları etkiliyor mu?" sorusuna % 56'lık bir çoklukla "Hayır" yanıtını vermişlerdir. Bu durum oldukça düşündürücüdür.

Tablo 15. Liselerde, Velilerin Alınan Kararlara Katılımının Yararlı Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	21	70
Kısmen	9	30
Hayır	-	-
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 15 incelendiğinde, % 70 lise yöneticisi velilerin okulda alınan kararlara katılımının yararlı olduğunu düşünürken, % 30 lise yöneticisi velilerin okulda alınan kararlara katılımının kısmen yararlı olduğunu düşünmektedir. Hiçbir yönetici ise; velilerin okulda alınan kararlara katılımının yararsız olduğunu savunmamaktadır.

Gerek ilköğretim gerekse ortaöğretim okulu yöneticileri velilerin alınan kararlara katılımının faydalı olduğu ortak görüşünü savunmaktadırlar. Öğrencilerin topluma yararlı, faydalı bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlayan yönetici ve velilerin alınan kararlarda fikir alış-verişi yapmaları yetişen nesillerin istenen seviyelere ulaşmaları için oldukça önemlidir.

8- Okul ile Velilerin İşbirliğinin Önemine İnanıyor musunuz?

Tablo 16. İlkokul Yöneticilerinin Okul ile Velilerin İşbirliğinin Önemine İnanıp İnanmadıkları

	f	**%**
Evet	30	94
Kısmen	-	-
Hayır	2	6
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 16 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 94'ü okul ile velilerin işbirliğinin önemine inandıklarını belirtirken, % 6'sı inanmadıklarını belirtmişlerdir.

Büyük bir çoğunlukla ilkokul yöneticileri okulun velilerden soyutlanamayacağını, veliler ile birlikte işbirliği içerisinde olunması gerektiğini savunmaktadır.

Tablo 17. Lise Yöneticilerinin Okul ile Velilerin İşbirliğinin Önemine İnanıp İnanmadıkları

	f	**%**
Evet	30	100
Kısmen	-	-
Hayır	-	-
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 17 incelendiğinde, lise yöneticilerinin tamamı okul ile velilerin işbirliğinin önemine inandıklarını belirtmektedirler.

Çağdaş eğitim anlayışına göre yönetilecek okullarda velilerin işbirliğinin önemi yadsınamayacak kadar büyüktür.

4.2. Ticari Kuruluşların Okul Yönetimine Etkileri

Bu başlık altında, çevredeki ticari kuruluşların okulu etkileyip etkilemedikleri, ticari kuruluşların okula etkisini okul yöneticilerinin faydalı bulup bulmadığı, ticari kuruluşların ne gibi katkılarının olduğu, kantin işletmesini üstlenecek kişiyi belirlerken okul yöneticilerinin sorun yaşayıp yaşamadığı araştırılmıştır.

1- Çevredeki Ticari Kuruluşların Okulu Etkilediğini Düşünüyor musunuz?

Tablo 18. Çevredeki Ticari Kuruluşların İlkokulları Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Evet	7	22
Kısmen	12	37
Hayır	13	41
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 18 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 22'si çevredeki ticari kuruluşların okulu etkilediğini, % 37'si çevredeki ticari kuruluşların okulu kısmen etkilediğini, % 41'i çevredeki ticari kuruluşların okulu etkilemediğini belirtmektedirler.

Tablo 19. Çevredeki Ticari Kuruluşların Liseleri Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Evet	12	40
Kısmen	8	27
Hayır	10	33
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 19 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 40'ı çevredeki ticari kuruluşların okulu etkilediğini, % 27'si çevredeki ticari kuruluşların okulu kısmen etkilediğini, % 33'ü çevredeki ticari kuruluşların okulu etkilemediğini belirtmektedirler.

Tablo 18 ve 19 incelendiğinde, liselerin çevredeki ticari kuruluşlardan ilkolullara oranla daha fazla etkilendikleri görülmektedir. Gerek okullların fiziki koşullarının iyileştirilmesinde, gerekse öğrencilerin sosyalliğini ve özgüvenini arttıracak etkinliklerin düzenlenmesinde, ticari kuruluşların okullara etkilerinin yararlılığı gözardı edilemez bir önem taşımaktadır.

2- Ticari Kuruluşların Okula Etkisini Faydalı Buluyor musunuz?

Tablo 20. İlkokul Yöneticilerinin Ticari Kuruluşların Okula Etkisini Faydalı Bulup Bulmadıkları

	f	**%**
Evet	12	37
Kısmen	14	44
Hayır	6	19
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 20 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 37'si ticari kuruluşların okula etkisini faydalı bulduklarını, % 44'ü ticari kuruluşların okula etkisini kısmen faydalı bulduklarını, % 19'u ticari kuruluşların okula etkisini faydalı bulmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 21. Lise Yöneticilerinin Ticari Kuruluşların Okula Etkisini Faydalı Bulup Bulmadıkları

	f	**%**
Evet	5	17
Kısmen	22	73
Hayır	3	10
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 21 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 17'si ticari kuruluşların okula etkisini faydalı bulduklarını, % 73'ü ticari kuruluşların okula etkisini kısmen faydalı bulduklarını, % 10'u ticari kuruluşların okula etkisini faydalı bulmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo 20 ve 21 incelendiğinde, ilkokul yöneticileri lise yöneticilerine göre ticari kuruluşların okula etkisini daha çok oranda ve tereddütsüz faydalı bulmaktadır.

3- Ticari Kuruluşların Ne Gibi Katkıları Oluyor?

Tablo 22. Ticari Kuruluşların İlkokullara Olan Katkıları

	f	**%**
Sınıfların tadilatını üstleniyorlar	19	60
Bilgisayar şubesi açıyorlar	-	-
Katkıları olmuyor	10	31
Diğer	3	9
Toplam	**32**	**100**

Tablo 22 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 60'ı ticari kuruluşların sınıfların tadilatını üstlendiğini, % 31'i ticari kuruluşların katkılarının olmadığını, % 9'u ticari kuruluşların etkinliklerde, okulun çeşitli fiziki ihtiyaçlarının giderilmesinde, çıkma eşya gibi küçük maddi destekte katkıları olduğunu belirtmektedirler.

Tablo 23. Ticari Kuruluşların Liselere Olan Katkıları

	f	**%**
Sınıfların tadilatını üstleniyorlar	10	33
Bilgisayar şubesi açıyorlar	5	17
Katkıları olmuyor	9	30
Diğer	6	20
Toplam	**30**	**100**

Tablo 23 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 33'ü ticari kuruluşların sınıfların tadilatını üstlendiğini, % 17'si ticari kuruluşların bilgisayar şubesi açtığını, % 30'u ticari kuruluşların katkılarının olmadığını, % 20'si ticari kuruluşların okulun ufak tefek tadilatlarında, birimlerin düzenlenmesinde, okulun araç gereç temininde katkıları olduğunu belirtmektedirler.

Devletin, okulların bütün ihtiyaçlarını karşılayamadığı durumlarda ticari kuruluşların bu ihtiyaçları daha hızlı bir şekilde karşılaması, eğitime verilen bir

destek olmanın haricinde aynı zamanda toplumsal bir sorumluluktur. İlkokul ve liselerde ticari kuruluşların bu desteği vermesi sevindiricidir.

4- Kantin İşletmesini Üstlenecek Kişiyi Belirlerken Sorun Yaşıyor musunuz?

Tablo 24. İlkokul Yöneticilerinin Kantin İşletmesini Üstlenecek Kişiyi Belirlerken Sorun Yaşayıp Yaşamadıkları

	f	**%**
Evet	-	-
Kısmen	1	3
Hayır	31	97
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 24 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 3'ü kantin işletmesini üstlenecek kişiyi belirlerken kısmen sorun yaşadıklarını, % 97'si sorun yaşamadıklarını belirtmektedir.

Tablo 25. Lise Yöneticilerinin Kantin İşletmesini Üstlenecek Kişiyi Belirlerken Sorun Yaşayıp Yaşamadıkları

	f	**%**
Evet	-	-
Kısmen	4	13
Hayır	26	87
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 25 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 13'ü kantin işletmesini üstlenecek kişiyi belirlerken kısmen sorun yaşadıklarını, % 87'si sorun yaşamadıklarını belirtmektedir.

Kantin işletmesini üstlenecek kişiyi belirlerken sorun yaşanmamasının en önemli nedeni ihale yönteminin kullanılmasıdır. Gerekli koşulları sağlayan herkes

ihaleye girebilmekte ve en yüksek miktarı ödeyen işletmeci kantini işletmeye hak kazanmaktadır. Bu durum da yaşanabilecek olası sorunları ortadan kaldırmaktadır.

4.3. Siyasi Otoritenin Okul Yönetimine Etkileri

1- İl-İlçe Parti Başkanlarının Öğrencileri Okutacak Öğretmen Seçiminizde Müdahaleleri Oluyor mu?

Tablo 26. İl-İlçe Parti Başkanlarının Öğrencileri Okutacak Öğretmen Seçimlerinde İlkokul Yöneticilerine Müdahalelerinin Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	5	15
Kısmen	5	15
Hayır	22	70
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 26 incelendiğinde, il-ilçe parti başkanlarının öğrencileri okutacak öğretmen seçimlerinde ilkokul yöneticilerinin % 15'ine müdahale ettiklerini, % 15'ine kısmen müdahale ettiklerini, % 70'ine müdahale etmediklerini belirtilmektedir.

Tablo 4 ve 26 birlikte incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin verdikleri cevaplarda sapma olduğu görülmektedir. İlkokul yöneticilerine yönlendirilen; "Öğretmen seçimini yaparken veliler araya birilerini koymaya çalışıyorlar mı?" sorusuna % 54'lük bir oranla; "Siyasi parti mensuplarını aracı yapıyorlar." şeklinde cevap vermişlerdir. Aynı soru siyasi otorite değişkeni başlığı altında; "İl-İlçe parti başkanlarının öğrencileri okutacak öğretmen seçiminizde müdahaleleri oluyor mu?" şeklinde sorulduğunda % 15'lik bir oranla "Evet." cevabını vermişlerdir.

İlkokul yöneticilerinin verdikleri cevaplardaki sapmanın nedeni olarak "siyasi otorite" kelimelerinin geçtiği yerlerde tedirginlik duymaları gösterilebilir. Devlet

memuru olan okul yöneticilerinin, iktidarla ters düşme endişesi olaylara eleştirel yaklaşmalarını engellemektedir.

Tablo 27. İl-İlçe Parti Başkanlarının Öğrencileri Okutacak Öğretmen Seçimlerinde Lise Yöneticilerine Müdahalelerinin Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	2	7
Kısmen	6	20
Hayır	22	73
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 27 incelendiğinde, il-ilçe parti başkanlarının öğrencileri okutacak öğretmen seçimlerinde lise yöneticilerinin % 7'si müdahale ettiklerini, % 20'si kısmen müdahale ettiklerini, % 73'ü müdahale etmediklerini belirtilmektedir.

2- Parti Başkanlarının Okulunuzun Öğretmenlerine Vereceğiniz Görevlerde Müdahaleleri Oluyor mu?

Tablo 28. Parti Başkanlarının İlkokullarda Öğretmenlere Verilecek Görevlere Müdahalelerinin Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	1	3
Kısmen	-	-
Hayır	31	97
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 28 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 3'ü okullarındaki öğretmenlere verecekleri görevlerde parti başkanlarının müdahaleleriyle karşılaştıklarını, % 97'si herhangi bir müdahale ile karşılaşmadıklarını belirtmektedir.

İlkokul yöneticilerinin tamamına yakını okullarındaki öğretmenlere yaptıkları iş dağılımlarında herhangi bir parti başkanının müdahalesiyle karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 29. Parti Başkanlarının Liselerde Öğretmenlere Verilecek Görevlere Müdahalelerinin Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	-	-
Kısmen	6	20
Hayır	24	80
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 29 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 20'si okullarındaki öğretmenlere verecekleri görevlerde parti başkanlarının müdahaleleriyle kısmen karşılaştıklarını, % 80'i herhangi bir müdahale ile karşılaşmadıklarını belirtmektedir.

Tablo 28 ve 29 incelendiğinde parti başkanlarının müdahalelerinin liselerde daha fazla olduğu görülmektedir. Eğitim ve öğretime hizmet verenlerin böylesi müdahalelerle karşılaşması kabul edilebilir bir durum değildir. Bu müdahalenin kaynağının yine bir eğitimci olduğunu bilmek ise düşündürücüdür.

3- Siyasi Partilerin Okulunuzda Eğitim Öğretimi Geliştirmek Adına Katkıları Oluyor mu?

Tablo 30. Siyasi Partilerin İlkokullarda Okuldaki Eğitim Öğretimi Geliştirmek Adına Katkılarının Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	-	-
Kısmen	2	6
Hayır	30	94
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 30 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 6'sı okullarındaki eğitim öğretimi geliştirmek adına siyasi partilerin katkılarının kısmen olduğunu, % 94'ü herhangi bir katkının olmadığını belirtmektedir.

Tablo 31. Siyasi Partilerin Liselerde Okuldaki Eğitim Öğretimi Geliştirmek Adına Katkılarının Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	1	3
Kısmen	1	3
Hayır	27	91
Diğer	1	3
Toplam	**30**	**100**

Tablo 31 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 3'ü okullarındaki eğitim öğretimi geliştirmek adına siyasi partilerin katkılarının olduğunu, %3'ü siyasi partilerin katkılarının kısmen olduğunu, % 91'i herhangi bir katkının olmadığını, % 3'ü hiçbir şekilde parti başkanları ile görüşmediklerini belirtmektedir.

Gerek ilkokul gerekse liselerde daha iyi eğitim öğretim verilmesi adına parti başkanlarının katkılarının olmadığı yapılan görüşmelerle belirlenmiştir. Oysa ki; toplum tarafından takip edilen bu kişilerin, iyi birer örnek olmaları adına okullara ellerinden gelen desteği vermeleri beklenmektedir.

4- Parti Başkanları ile Görüşmelerinizde Size Samimi ve Kibar Davranıyorlar mı?

Tablo 32. Parti Başkanları ile İlkokul Yöneticilerinin Görüşmelerinde Yöneticilere Samimi ve Kibar Davranıp Davranmadıkları

	f	**%**
Evet	28	88
Kısmen	-	-
Hayır	3	9
Diğer	1	3
Toplam	**32**	**100**

Tablo 32 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 88'i parti başkanları ile görüşmelerinde parti başkanlarının kendilerine kibar davrandıklarını, % 9'u parti başkanlarının kendilerine kibar davranmadığını, % 3'ü hiçbir şekilde parti başkanları ile görüşmediklerini belirtmektedir.

Tablo 33. Parti Başkanları ile Lise Yöneticilerinin Görüşmelerinde Yöneticilere Samimi ve Kibar Davranıp Davranmadıkları

	f	**%**
Evet	25	83
Kısmen	-	-
Hayır	2	7
Diğer	3	10
Toplam	**30**	**100**

Tablo 33 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 83'ü parti başkanları ile görüşmelerinde parti başkanlarının kendilerine kibar davrandıklarını, % 7'si parti başkanlarının kendilerine kibar davranmadığını, % 10'u hiçbir şekilde parti başkanları ile görüşmediklerini belirtmektedir.

Tablo 32 ve 33 incelendiğinde, hem ilkokullarda hem de liselerde benzer durumların yaşandığı gözlemlenmektedir.

5- Siyasi Parti Temsilcilerinin Okulla İlgili Herhangi Bir Sorunla Karşılaştığınızda Çözüm İçin Katkıları Oluyor mu?

Tablo 34. Siyasi Parti Temsilcilerinin Okulla İlgili Herhangi Bir Sorunla Karşılaşan İlkokul Yöneticilerine Çözüm İçin Katkılarının Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	6	19
Kısmen	13	41
Hayır	12	37
Diğer	1	3
Toplam	**32**	**100**

Tablo 34 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 19'u siyasi parti temsilcilerinin okulla ilgili herhangi bir sorunla karşılaştıklarında çözüm için katkılarının olduğunu, % 41'i kısmen katkılarının olduğunu, % 37'si katkılarının olmadığını, % 3'ü okullarında yaşadıkları sorunları parti temsilcilerine iletmediklerini belirtmektedir.

Görüldüğü üzere kimi yönetici parti temsilcilerinin yardımına başvururken kimi yönetici başvurmamakta kimi ise ihtiyaç duyduğu desteği tam olarak görememektedir.

Tablo 35. Siyasi Parti Temsilcilerinin Okulla İlgili Herhangi Bir Sorunla Karşılaşan Lise Yöneticilerine Çözüm İçin Katkılarının Olup Olmadığı

	f	**%**
Evet	7	23
Kısmen	9	30
Hayır	12	40
Diğer	2	7
Toplam	**30**	**100**

Tablo 35 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 23'ü siyasi parti temsilcilerinin okulla ilgili herhangi bir sorunla karşılaştıklarında çözüm için katkılarının olduğunu, % 30'u kısmen katkılarının olduğunu, % 40'ı katkılarının olmadığını, % 7'si okullarında yaşadıkları sorunları parti temsilcilerine iletmediklerini ve bunu doğru bulmadıklarını belirtmektedir.

4.4. Bürokratik Unsurların Okul Yönetimine Etkileri

Bu başlık altında, okulda gelecek için planlanan etkinlik ve faaliyetlerin üst yöneticiler tarafından kolaylıkla kabul görüp görmediği, rutin olarak yapılan toplantıların yöneticilerin okuldaki işlerini aksatıp aksatmadığı, bürokratik yazışmaların (gereksiz yazışmalar) okul yöneticilerinin iş verimini etkileyip etkilemediği, müdür yardımcılarının atama yoluyla gelmelerinin müdürlerin verimini

olumsuz etkileyip etkilemediği, müdürün atama yoluyla gelmesinin müdür yardımcılarının verimini olumsuz etkileyip etkilemediği araştırılmıştır.

1- Okulda Gelecek İçin Planladığınız Etkinlikler ve Faaliyetler Üst Yöneticiler Tarafından Kolaylıkla Kabul Görüp Onaylanıyor mu?

Tablo 36. İlkokulda Gelecek İçin Planlanan Etkinlik ve Faaliyetlerin Üst Yöneticiler Tarafından Kolaylıkla Kabul Görüp Görmediği

	f	**%**
Evet	11	34
Kısmen	15	47
Hayır	6	19
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 36 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 34'ü okulda gelecek için planladıkları etkinlik ve faaliyetlerin üst yöneticiler tarafından kolaylıkla kabul görüp onaylandığını, % 47'si kısmen kabul görüp onaylandığını, % 19'u onaylanmadığını belirtmektedir.

Tablo 37. Lisede Gelecek İçin Planlanan Etkinlik ve Faaliyetlerin Üst Yöneticiler Tarafından Kolaylıkla Kabul Görüp Görmediği

	f	**%**
Evet	10	33
Kısmen	20	67
Hayır	-	-
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 37 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 33'ü okulda gelecek için planladıkları etkinlik ve faaliyetlerin üst yöneticiler tarafından kolaylıkla kabul görüp onaylandığını, % 67'si kısmen kabul görüp onaylandığını belirtmektedir. Hiçbir lise

yöneticisi ise okulda gelecek için planladıkları etkinlik ve faaliyetlerin üst yöneticiler tarafından onay görmediğini belirmemektedir.

Tablo 36 ve 37 incelendiğinde, lise yöneticilerinin hepsinin kısmen de olsa olumlu sonuca ulaşırken ilkokul yöneticilerinin % 19'luk bir kısmı olumlu sonuca ulaşamamaktadır.

2- Rutin Olarak Yapılan Toplantılar Okuldaki İşlerinizi Aksatıyor mu?

Tablo 38. Rutin Olarak Yapılan Toplantıların İlkokul Yöneticilerinin Okuldaki İşlerini Aksatıp Aksatmadığı

	f	**%**
Evet	16	50
Kısmen	7	22
Hayır	9	28
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 38 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 50'si rutin olarak yapılan toplantıların okuldaki işlerini aksattığını, % 22'si kısmen aksattığını, % 28'i aksatmadığını belirtmektedir.

Okullara gönderilecek birer yazıyla gerekli bilgilendirmelerin yapılabileceği durumlarda yöneticilerin okullarındaki işlerini bıraktırarak bir araya toplanmasını sağlayarak bilgilendirilmeleri çok da yararlı görülmemektedir.

Tablo 39. Rutin Olarak Yapılan Toplantıların Lise Yöneticilerinin Okuldaki İşlerini Aksatıp Aksatmadığı

	f	**%**
Evet	5	17
Kısmen	19	63
Hayır	6	20
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 39 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 17'si rutin olarak yapılan toplantıların okuldaki işlerini aksattığını, % 63'üi kısmen aksattığını, % 20'si aksatmadığını belirtmektedir.

Gerek ilkokul gerekse lise yöneticilerinin çoğunluğu rutin olarak yapılan toplantıların okullardaki işlerini aksattığını ifade etmektedir. Lise yöneticilerinin ilkokul yöneticilerine göre daha fazlası toplantıların işlerini kısmen aksattığını belirtmektedir.

3- Bürokratik Yazışmalar (Gereksiz Yazışmalar) İş Veriminizi Etkiliyor mu?

Tablo 40. Bürokratik Yazışmaların (Gereksiz Yazışmalar) İlkokul Yöneticilerinin İş Verimini Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Evet	23	72
Kısmen	7	22
Hayır	2	6
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 40 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 72'si bürokratik yazışmaların iş verimlerini etkilediğini, % 22'si kısmen etkilediğini, % 6'sı etkilemediğini belirtmektedir.

Çoğu ilkokul yöneticisinin de belirttiği gibi bürokratik yazışmalar yöneticilerin iş verimini azaltarak konsantrasyon eksikliği yaşamalarına neden olabilmektedir. Aynı zamanda yapılan kağıt israfının boyutunun büyüklüğü düşündürücüdür.

Tablo 41. Bürokratik Yazışmaların (Gereksiz Yazışmalar) Lise Yöneticilerinin İş Verimini Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Evet	13	43
Kısmen	16	54
Hayır	1	3
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 41 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 43'ü bürokratik yazışmaların iş verimlerini etkilediğini, % 54'ü kısmen etkilediğini, % 3'ü etkilemediğini belirtmektedir.

İlkokul ve lise yöneticilerinin, bürokratik yazışmaların iş verimlerini azaltması ile ilgili görüşlerine bakıldığında her iki kesimde de yaklaşık aynı sayıdaki yöneticinin bu durumdan olumsuz etkilenmediklerini belirttikleri görülmektedir.

4- Müdür Yardımcılarının Atama Yoluyla Gelmeleri Veriminizi Olumsuz Etkiliyor mu?

Tablo 42. Müdür Yardımcılarının Atama Yoluyla Gelmelerinin İlkokul Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Hayır, atamayla gelmeleri verimimizi olumsuz etkilemiyor	16	50
Kısmen	4	13
Evet, ekibimizi kendimiz oluşturursak daha verimli olur	12	37
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 42 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 50'si müdür yardımcılarının okullara atamayla gelmelerinin verimlerini olumsuz etkilemediğini, % 13'ü kısmen etkilediğini, % 37'si ekiplerini kendilerinin oluşturmalarının daha verimli olacağını belirtmektedir.

Tablo 43. Müdür Yardımcılarının Atama Yoluyla Gelmelerinin Lise Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Hayır, atamayla gelmeleri verimimizi olumsuz etkilemiyor	4	13
Kısmen	9	30
Evet, ekibimizi kendimiz oluşturursak daha verimli olur	17	57
Diğer	-	-
Toplam	**30**	**100**

Tablo 43 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 13'ü müdür yardımcılarının okullara atamayla gelmelerinin verimlerini olumsuz etkilemediğini, % 30'u kısmen etkilediğini, % 57'si ekiplerini kendilerinin oluşturmalarının daha verimli olacağını belirtmektedir.

Lise yöneticilerinin büyük bir bölümü yönetim kadrosundaki ekip arkadaşlarını kendilerinin belirlemelerinin daha verimli olacağını belirtmektedir. Yapılan görüşmelerde, bulundukları okullara atamayla yönetici olarak gelecek bazı meslektaşlarının olması durumunda yöneticilikten istifa edebileceklerini ifade eden yöneticiler olmuştur. Bu ifade, yöneticilerin ekiplerini kendilerinin oluşturmasının ne kadar yararlı olacağının bir göstergesidir.

5- Müdürün Atama Yoluyla Gelmesi Veriminizi Olumsuz Etkiliyor mu?

Tablo 44. Müdürün Atama Yoluyla Gelmesinin İlkokul Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Hayır, atamayla gelmeleri verimimizi olumsuz etkilemiyor	16	50
Kısmen	7	22
Evet, ekibimizi kendimiz oluşturursak daha verimli olur	9	28
Diğer	-	-
Toplam	**32**	**100**

Tablo 44 incelendiğinde, ilkokul yöneticilerinin % 50'si müdürün okullara atamayla gelmelerinin verimlerini olumsuz etkilemediğini, % 22'si kısmen etkilediğini, % 28'i ekiplerini kendilerinin oluşturmalarının daha verimli olacağını belirtmektedir.

Görüşülen ilkokul yöneticilerinin yarısının bulundukları okulların müdürleri ile birlikte çalışmaktan memnun oldukları görülmektedir.

Tablo 45. Müdürün Atama Yoluyla Gelmesinin Lise Yöneticilerinin Verimini Olumsuz Etkileyip Etkilemediği

	f	**%**
Hayır, atamayla gelmeleri verimimizi olumsuz etkilemiyor	6	20
Kısmen	8	27
Evet, ekibimizi kendimiz oluşturursak daha verimli olur	13	43
Diğer	3	10
Toplam	**30**	**100**

Tablo 45 incelendiğinde, lise yöneticilerinin % 20'si müdürün okullara atamayla gelmelerinin verimlerini olumsuz etkilemediğini, % 27'si kısmen etkilediğini, % 43'ü ekiplerini kendilerinin oluşturmalarının daha verimli olacağını belirtmektedir. Lise yöneticilerinin % 10'u ise okul türüne göre kurum içinde atama yapılmasının daha uygun olacağını, müdürün okul içinde seçimle gelmesinden yana olduklarını belirtmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmayla ilgili varılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Yapılan çalışmada, yöneticilerin gözüyle Okul-Çevre İlişkilerinin Okul Yönetimine Etkileri araştırılmış elde edilen sonuçlar şu başlıklar altında toplanmıştır:

A- Velilerin Okul Yönetimine Etkileriyle İlgili Sonuçlar: Velilerin, ilköğretim ve ortaöğretim basamaklarında okul yönetimine etkileri ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- İlköğretim okulu yöneticilerinin büyük bir bölümü sınıflar oluşturulurken öğretmen seçimi konusunda velilerin müdahaleleriyle karşılaşmaktadır. Ortaöğretim okulu yöneticilerinin büyük bir bölümü ise; sınıflar oluşturulurken öğretmen seçimi konusunda velilerin müdahaleleriyle karşılaşmamaktadır.

2- Velilerin büyük bir bölümü ilköğretim okullarında öğretmen seçiminde araya birilerini koymaya çalışmaktadır. Ortaöğretim okullarında ise; velilerin büyük bir bölümü öğretmen seçiminde araya birilerini koymaya çalışmamaktadır.

3- İlköğretim okulu yöneticilerinin dörtte üçü kayıt esnasında velilerin müdahale etmemeleri için önlemler almaktadır. Ortaöğretim okulu yöneticilerinin dörtte üçü ise; kayıt esnasında velilerin müdahale etmemeleri için önlem almaya gerek görmemektedir.

4- Okul aile birliği temsilcileri, ilköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin yarısının alacakları kararları etkilememektedir.

5- İlköğretim okullarında velilerin yarısı, yöneticilerin alacakları kararları etkilememektedir. Ortaöğretim okullarında velilerin yarısı, yöneticilerin alacakları kararları kısmen etkilemektedir.

6- İlköğretim ve ortaöğretim okullarında velilerin büyük çoğunluğu kısmen de olsa okula karşı duyarlı davranmaktadır.

7- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin hemen hemen tamamı, velilerin alınan kararlara katılımını yararlı bulmaktadır.

8- İlköğretim okulu yöneticilerinin tamamına yakını ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin tamamı okul ile velilerin işbirliğinin önemine inanmaktadır.

B- Ticari Kuruluşların Okul Yönetimine Etkileriyle İlgili Sonuçlar: Bu bölümde ticari kuruluşların ilköğretim ve ortaöğretim okullarıyla etkileşimi ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin yarısından azı, çevredeki ticari kuruluşların okulu etkilemediğini düşünmektedir.

2- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin çok azı, ticari kuruluşların okula etkisini faydalı bulmamaktadır.

3- İlköğretim okullarında ticari kuruluşlar, ağırlıklı olarak sınıfların tadilatını üstlenmektedir. Ortaöğretim okullarında ise ticari kuruluşların okula olan katkıları dağılım göstermektedir.

4- İlköğretim ve ortaöğretim okullarının hemen hemen hepsinde kantin işletmesini üstlenecek kişiyi belirlerken sorun yaşanmamaktadır.

C- Siyasi Otoritenin Okul Yönetimine Etkileriyle İlgili Sonuçlar: Siyasi otorite yetkililerinin okul yönetimiyle olan ilişkileri konusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- İlköğretim ve ortaöğretim okullarında büyük çoğunlukla, il-ilçe parti başkanlarının öğrencileri okutacak öğretmen seçimine müdahaleleri olmamaktadır.

2- İlköğretim ve ortaöğretim okullarında büyük çoğunlukla, parti başkanlarının yöneticilerin öğretmenlere verecekleri görevlere müdahaleleri olmamaktadır.

3- İlköğretim ve ortaöğretim okullarında büyük çoğunlukla, siyasi partilerin okullarda eğitim-öğretimi geliştirmek adına katkıları olmamaktadır.

4- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin hemen hemen tamamı, parti başkanları ile görüşmelerinde parti başkanlarının kendilerine samimi ve kibar davrandıklarını belirtmektedir.

5- İlköğretim ve ortaöğretim okulu yöneticilerinin hemen hemen yarısı, siyasi parti temsilcilerinin okulla ilgili herhangi bir sorunun çözümünde katkılarının olmadığını belirtmektedir.

D- Bürokratik Unsurların Okul Yönetimine Etkileriyle İlgili Sonuçlar: Bürokrasinin getirdiği zorunlulukların okul yönetimini etkileme biçimi ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- İlköğretim okullarında yöneticilerin gelecek için planladıkları etkinlik ve faaliyetler üst yöneticiler tarafından çoğunlukla onaylanmaktadır. Ortaöğretim

okullarında yöneticilerin gelecek için planladıkları etkinlik ve faaliyetler üst yöneticiler tarafından her zaman onaylanmaktadır.

2- Rutin olarak yapılan toplantılar, ilköğretim okulu yöneticilerinin yarısının okuldaki işlerini aksatmaktadır. Rutin olarak yapılan toplantılar, ortaöğretim okulu yöneticilerinin yarısının okuldaki işlerini kısmen aksatmaktadır.

3- Bürokratik yazışmalar ilköğretim ve ortaöğretim yöneticilerinin çok az bir kısmının iş verimini etkilememektedir.

4- Müdür yardımcılarının atama yoluyla gelmesi ilköğretim okulu yöneticilerinin yarısının verimini olumsuz etkilememektedir. Ortaöğretim okulu yöneticilerinin yarısı ise, ekiplerini kendileri oluşturmak istemektedir.

5- Müdürlerin atama yoluyla gelmesi ilköğretim okulu yöneticilerinin yarısının verimini olumsuz etkilememektedir. Ortaöğretim okulu yöneticilerinin yarısı ise, ekiplerini kendileri oluşturmak istemektedir.

5.2. Öneriler

1- Öğretmen ve şube seçimleri bütün velilerin davet edildiği bir ortamda, noter huzurunda kura çekilişi ile yapılmalıdır.

2- Okulların açıldığı ilk hafta tüm velilerin katılımının sağlandığı uzman kişilerin vereceği "Okul Yönetimi-Veli İlişkileri" konulu bir seminer düzenlenmelidir. Bu seminerde velilerin okula katkılarının ne kadar önemli olduğunun anlatılmasının yanısıra kayıt esnasında araya birilerini koymaya çalışmalarının olumsuzluklarından da bahsedilmelidir.

3- Okullarda okul aile birliği temsilcisine bir oda tahsis edilmelidir. Böylelikle okulda daha çok vakit geçirmesi sağlanarak okuldaki eksikliklerin tespitinde ve giderilmesi konusunda gözlem yapıp, fikir üretmesi sağlanabilir.

4- Veli toplantıları, sadece öğrencilere ders veren öğretmenlerin velileri öğrencilerle ilgili bilgilendirmeleri şeklinde olmamalıdır. Okul yöneticileri de bu toplantılarda okulun bulunduğu durum, hedefleri ve okulda alınan kararlarla ilgili olarak velileri bilgilendirmelidir.

5- Velilerin okula karşı duyarlılığını arttıracak kermesler, piknikler ve yemekli toplantılar düzenlenmelidir.

6- Sınavla okul yöneticiliği yapmaya hak kazanan kişilere, üniversitelerin eğitim bilimleri bölümünde eğitim yöneticiliği alanında uzmanlaşmış akademisyenlerin, milli eğitim tarafından belirlenecek bir süreçte ders vermeleri sağlanmalıdır.

7- Yöneticilerin, bulundukları çevredeki ticari kuruluşları tek tek gezerek onların desteklerinin ne derece önemli olduğunu anlatmaları ve okula katkı sağlamaları için onları ikna etmeye çalışmaları okul için faydalı olacaktır.

8- Yurt genelinde okula katkı sağlayan ticari kuruluşların ne gibi katkılar sağladıklarıyla ilgili haberlerin bulunduğu aylık dergi çıkartılabilir. Ticari kuruluşların reklamının yapılmış olacağı bu dergi, diğer kuruluşlar için özendirici olması bakımından anlamlıdır.

9- Yöneticilerin okulların kırtasiye giderlerini karşılamak için kendilerinin bir işletmeyle anlaşmasındansa milli eğitim örgütü tarafından kurulacak bir kooperatiften karşılamaları daha iyi olabilir. Bu sayede ülke genelinde bütün okullar ihtiyaçları olan kırtasiye ürünlerini aynı ücretle temin edebilir ve kırtasiye seçiminde kayırmaların önüne geçilebilir.

10- Siyasi otorite mensuplarının, okul yöneticilerinden ellerini çekmelerini sağlayacak çeşitli yasa ve düzenlemeler hazırlanıp, uygulanmalıdır. Herhangi bir yaptırım olmaksızın siyasi otorite mensuplarının okul yönetimine müdahalelerinin engellenmesi çok zordur.

11- Okul yöneticilerinin üzerindeki iş yükünün azaltılması için okullardaki yönetici sayısı arttırılmalı ve bürokratik işlemleri takip edecek memurlar alınmalıdır.

12- Rutin olarak yapılan toplantıların çoğunun yüzyüze yapılmasını gerektirecek konular içermediği bilinmektedir. Vakit ve emek kaybına neden olan bu toplantılarda açıklanacakların yazılı olarak yöneticilere gönderilmesi tasarruflu olacaktır.

13- Okullara gönderilen yazılar, il ve ilçelerdeki herbir okul ayrı ayrı düşünüldüğünde çok büyük miktarda kağıt kullanımına neden olmaktadır. Bu kağıt israfının giderilmesi için yazışmaların internet aracılığıyla gönderilmesi daha doğru olacaktır.

14- Okullardaki yönetim kadrosunu yöneticilerin kendilerinin oluşturması ekip çalışması gerektiren bu sorumluluğu daha verimli bir şekilde üstlenmelerini ve yerine getirmelerini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Aydın, A. (2007), *Sınıf Yönetimi,* 8. Baskı, Tek Ağaç, Ankara.

Aydoğan, İ., "İlköğretim Okullarında Okul-Çevre İlişkilerinin Düzeyi", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* Sayı: 2, 2006, s.: 121-136.

Başaran, İ. (2000), *Yönetim,* 3. Baskı, Umut Yayım, Ankara.

Bursalıoğlu, Z. (2008), *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranışlar,* 14. Baskı, Pegem Akadami, Ankara.

Çelik, V. (2007), *Eğitimsel Liderlik,* 4. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Erden, A., "Avrupa Birliği Ülkelerinde Okul Yöneticiliği", *Milli Eğitim Dergisi,* Sayı: 167, 2005.

Katz, D. ve Kahn, R. (1977), *Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi,* Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, No 167, Ankara.

Kolay, Y., "Okul-Aile-Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi", *Milli Eğitim Dergisi,* Sayı: 164, 2004.

Özmen, F. ve Harktı, H., "Denizli İlindeki İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Çevresiyle Bütünleşebilme Düzeyleri", *Milli Eğitim Dergisi,* Sayı: 165, 2005.

Sabancı, A., "Türkiye'de Veli Katılımına İlişkin İlköğretim Okulu Yöneticilerinin, Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri", *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 36, 2009.

Şişman, M. (2006), *Eğitim Bilimine Giriş,* 2. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Şişman, M. ve Taşdemir, İ. (2008), *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi,* 1. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.

Yıldırım, C. ve Dönmez, B., "Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma", *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi,* Cilt: 7, Sayı: 23, 2008, s.: 98-115.

Yiğit, B. ve Bayrakdar, M. (2006), *Okul-Çevre İlişkileri,* 1. Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

EKLER

Ek:1 Araştırma Görüşme Formu

OKUL – ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN OKUL YÖNETİMİNE ETKİLERİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞME FORMU
Görüşmeyi Yapan: Gözde SÜRÜCÜ T.Ü.S.B.E Yüksek Lisans Öğrencisi

A. VELİLER

1- Veliler sınıflar oluşturulurken çocuklarını okutacak öğretmen seçimi konusunda size müdahale etmeye çalışıyorlar mı?

O Evet
O Kısmen
O Hayır
O Diğer

2- Öğretmen seçimini yaparken veliler araya birilerini koymaya çalışıyorlar mı?

O Evet, siyasi parti mensuplarını aracı yapıyorlar
O Evet, ailemizi veya dostlarımızı aracı yapıyorlar
O Hem siyasi parti mensuplarını hem de ailemizi ve dostlarımızı aracı yapıyorlar
O Hayır, öğretmen seçimimize karışmıyorlar
O Diğer

3- Kayıt esnasında velilerin müdahale etmemeleri için önlemler alıyor musunuz?

O Evet, şubeleri okutacak öğretmenleri herkesin huzurunda kura ile belirliyoruz
O Hayır, önlem almamızı gerektirecek müdahale olmuyor
O Diğer

4- Okul aile birliği temsilcisi alacağınız kararları etkiliyor mu?

O Evet
O Kısmen
O Hayır
O Diğer

5- Veliler alacağınız kararları etkiliyor mu?

O Evet
O Hayır
O Kısmen
O Diğer

6- Sizce velileriniz okula karşı duyarlı davranıyorlar mı?

O Evet
O Kısmen
O Hayır
O Diğer

7- Sizce velilerin okulda alınan kararlara katılımı yararlı mıdır?

O Evet
O Kısmen
O Hayır
O Diğer

8- Okul ile velilerin işbirliğinin önemine inanıyor musunuz?

O Evet
O Kısmen
O Hayır
O Diğer

B. TİCARİ KURULUŞLAR

1- Çevredeki ticari kuruluşların okulu etkilediğini düşünüyor musunuz?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

2- Ticari kuruluşların okula etkisini faydalı buluyor musunuz?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

3- Ticari kuruluşların ne gibi katkıları oluyor?

O Sınıfların tadilatını üstleniyorlar

O Bilgisayar şubesi açıyorlar

O Katkıları olmuyor

O Diğer ☐

4- Kantin işletmesini üstlenecek kişiyi belirlerken sorun yaşıyor musunuz?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

C. SİYASİ OTORİTE

1- İl-İlçe parti başkanlarının öğrencileri okutacak öğretmen seçiminizde müdahaleleri oluyor mu?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

2- Parti başkanlarının okulunuzun öğretmenlerine vereceğiniz görevlerde müdahaleleri oluyor mu?

O **Evet**

O **Kısmen**

O **Hayır**

O **Diğer** ☐

3- Siyasi partilerin okulunuzda eğitim öğretimi geliştirmek adına katkıları oluyor mu?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

4- Parti başkanları ile görüşmelerinizde size samimi ve kibar davranıyorlar mı?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

5- Siyasi parti temsilcilerinin okulla ilgili herhangi bir sorunla karşılaştığınızda çözüm için katkıları oluyor mu?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

D. BÜROKRATİK UNSURLAR

1- Okulda gelecek için planladığınız etkinlikler ve faaliyetler üst yöneticiler tarafından kolaylıkla kabul görüp onaylanıyor mu?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

2- Rutin olarak yapılan toplantılar okuldaki işlerinizi aksatıyor mu?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

3- Bürokratik yazışmalar (gereksiz yazışmalar) iş veriminizi etkiliyor mu?

O Evet

O Kısmen

O Hayır

O Diğer ☐

4- Müdür yardımcılarının atama yoluyla gelmeleri veriminizi olumsuz etkiliyor mu?

O Hayır, atamayla gelmeleri verimimizi olumsuz etkilemiyor

O Kısmen

O Evet, ekibimizi kendimiz oluşturursak daha verimli olur

O Diğer ☐

5- Müdürün atama yoluyla gelmesi veriminizi olumsuz etkiliyor mu?

O Hayır, atamayla gelmeleri verimimizi olumsuz etkilemiyor

O Kısmen

O Evet, ekibimizi kendimiz oluşturursak daha verimli olur

O Diğer ☐